

รายงานการวิจัย

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ

ของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

รายงาน

การวิจัยการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ

ของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ฉบับนี้ ได้รับคำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนได้รับกำลังใจเป็นอย่างดี จากนายประเสริฐ หอมดี ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาคั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องของ กศน.อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย กศน.อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ และกศน.อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ที่ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการศึกษาคั้งนี้

ขอบพระคุณผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ที่ได้ให้ความสะดวกและความร่วมมือในการศึกษาคั้งนี้

สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

กันยายน ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องที่ศึกษา การศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ

ผู้รายงาน นางรสาพร หม้อศรีใจ ครูชำนาญการพิเศษ

สังกัด สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ

ที่ปรึกษา นายประเสริฐ หอมดี

ปีที่ศึกษา ๒๕๕๘

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. และ๒) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. อำเภอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย วิธีดำเนินการศึกษา มีพื้นที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่ ๑) กลุ่มศูนย์หลายตอย กศน.อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ๒) กลุ่มศูนย์อิงตอย อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ๓) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย และ๔)กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครูผู้สอน และผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่การวิจัย โดยเลือกจังหวัดและอำเภอในเขตภาคเหนือแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความต้องการ ความสมัครใจ ความพร้อมของสถานศึกษา และผู้บริหารที่กำหนดจุดเน้นในการส่งเสริมการรู้หนังสือ พิจารณาความพร้อม ความสามารถของครู ความมุ่งมั่นตั้งใจในการส่งเสริมการรู้หนังสือ และพิจารณาความพร้อมของกศน. ตำบลในการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ๑) การศึกษาเอกสารของ กศน. อำเภอที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การรู้หนังสือ ได้แก่แผนปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๗ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๕๗ หลักสูตรการรู้หนังสือของสถานศึกษา แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการรู้หนังสือ ๒) การสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ เมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าว สรุปและกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือตามสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ และติดตามความก้าวหน้าในการส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

๑. การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ สถานศึกษาไม่มีหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา มีเพียงสื่อการเรียนเพื่อการรู้หนังสือของสำนักงาน กศน. และแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ของสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ ซึ่งแบบเรียนดังกล่าวมีเนื้อหาหลากหลาย และเป็นเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ ไม่มีคู่มือหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงต้องการพัฒนาหลักสูตรการรู้หนังสือ จัดทำแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพ บริบทของผู้ไม่รู้หนังสือในพื้นที่การวิจัย และต้องการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

๒. แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ

จากข้อมูลสภาพและความต้องการที่กล่าวข้างต้น จึงสรุปและกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ ประกอบด้วย

๑) หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีเนื้อหาจากสภาพบริบท ของชุมชน ผู้เรียน คำที่ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน มีคำหลัก จำนวน ๑๐๐ คำ คำเสริมคำหลัก จำนวน ๗๗ คำ

๒) แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีแบบฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ที่กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนด แบ่งเนื้อหา เป็น ๙ สภาวะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนคือ สภาวะที่ ๑ เป็นบทเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนที่อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้ แต่สื่อสารด้วยการฟังและพูดได้ แล้วจึงเรียนรู้ในสภาวะที่ ๒ ถึง สภาวะที่ ๙ ซึ่งเป็นบทเรียนที่ใช้สอนการฟัง พูด อ่านและเขียน

๓) คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งมีเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาสามารถใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในส่งเสริมการรู้หนังสือไทยของสถานศึกษา โดยพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา บริบทของสถานศึกษาและผู้เรียน/ผู้รับบริการมากขึ้น

สารบัญ

หน้า

สารบัญ

สารบัญตาราง

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อ

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขตการศึกษา	๒
กรอบแนวคิด	๔
นิยามศัพท์	๕
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning)	๖
๒. กฎหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ	๗
๓. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ	๑๕
๔. หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พ.ศ. ๒๕๕๗	๑๙
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๐

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ

เลือกพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	๓๓
ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ การส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา กศน.อำเภอ	๓๔
กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา กศน.อำเภอ	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๕
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๑
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๒
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	
ตอนที่ ๑ สภาพบริบท สภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา	๔๔
ตอนที่ ๒ แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ	๕๖
ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา	๗๙
บทที่ ๕ สรุปและการอภิปรายผลการศึกษา	
สรุปผล	๑๐๗
อภิปรายผล	๑๐๘
ข้อเสนอแนะ	๑๓๓
บรรณานุกรม	๑๑๖
คณะทำงาน	
ภาคผนวก	
แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน	
แบบประเมินความพึงพอใจของครู	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอเกาะคา	๘๐
ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านศาลาดงลาน กศน.อำเภอเกาะคา	๘๑
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านศาลาไชย กศน.อำเภอเกาะคา	๘๑
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านฝิ่ง กศน.อำเภอเกาะคา	๘๒
ตารางที่ ๕ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอเกาะคา	๘๒
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอคลอง	๘๓
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านปงเจริญ กศน.อำเภอคลอง	๘๕
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านแม่รัง กศน.อำเภอคลอง	๘๖
ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านแม่ปานโน กศน.อำเภอคลอง	๘๖
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านท่าเตื่อ กศน.อำเภอคลอง	๘๖
ตารางที่ ๑๑ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอคลอง	๘๗
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย	๘๘
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านลานทอง กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย	๙๑
ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านหนองหญ้าปล้อง กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย	๙๑
ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย	๙๒
ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอโพทะเล	๙๓
ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลผู้เรียนบ้านท่าตาเสือ กศน.อำเภอโพทะเล	๙๔
ตารางที่ ๑๘ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอโพทะเล	๙๕
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลสรุปผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ	๙๖
ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ	๙๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านครูผู้สอน	๙๘
ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้าน กิจกรรมการเรียนรู้	๙๙
ตารางที่ ๒๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านบรรยากาศการเรียนรู้	๙๙
ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	๑๐๐
ตารางที่ ๒๕ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจ ของผู้เรียนในภาพรวม	๑๐๑
ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ๑๐๑	
ตารางที่ ๒๗ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนในด้านครูผู้สอน	๑๐๓
ตารางที่ ๒๘ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนในด้านกิจกรรมการเรียนรู้	๑๐๔
ตารางที่ ๒๙ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน ในด้านบรรยากาศการเรียนรู้	๑๐๔
ตารางที่ ๓๐ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน ในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	๑๐๕
ตารางที่ ๓๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน ในภาพรวม	๑๐๖

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยมีผู้ไม่รู้หนังสือประมาณ ๓ ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๒) ประชากรในการศึกษาจำนวน ๒๕๐,๔๘๖ คน การศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีอายุระหว่าง ๓๕-๕๔ ปี อาชีพเกษตรกรและมีรายได้ต่ำ นับถือศาสนาพุทธและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ส่วนใหญ่ไม่จบระดับประถมศึกษา

ในปีพ.ศ.๒๕๕๒ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สํารวจเพื่อศึกษาวิจัยสภาพการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่ไม่รู้หนังสือ ในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒ ที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๕๙ ปี ทั่วประเทศ จำนวน ๑๑,๑๙๐,๗๕๘ คน พบว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน ๒๖๒,๗๐๘ คน สาเหตุของการไม่รู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่มีสาเหตุสำคัญมาจากการลืมหนังสือ เคยเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ไม่เคยเข้าโรงเรียน ความต้องการและความจำเป็นของการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่มีความต้องการและความจำเป็นของการรู้หนังสือด้านการคิดคำนวณเลขมากที่สุด เพื่อนำทักษะการคิดคำนวณไปใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อคิดคำนวณคล่องขึ้น และด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย เพื่ออ่านออกเขียนได้ ใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการประกอบอาชีพ และรับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ร้อยละ ๕๖.๗๒ ของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ มีความสนใจเข้าร่วมการส่งเสริมการรู้หนังสือ ทั้งนี้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมส่งเสริมการรู้หนังสือ ต้องการเรียนรู้โดยให้สมาชิกในครอบครัวเป็นคนสอน เรียนเป็นกลุ่มในชุมชนและมีอาสาสมัครสอนตัวต่อตัว ระดับการรู้หนังสือ มีความรู้ด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำทุกด้าน ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ ในภาพรวมมีความรู้ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ ๑ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการอ่าน มีความรู้ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ ๑ ด้านการเขียน มีความรู้ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ ๓ และด้านการคิดคำนวณ มีความรู้ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ ๑

นอกจากนี้ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน (สถาบันกศน.ภาคเหนือ. ๒๕๕๗) พบว่า การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ มีการปฏิบัติในการส่งเสริมการรู้หนังสือในภาพรวม อยู่ในระดับปาน

กลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑) หากพิจารณาระดับปฏิบัติรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การสำรวจข้อมูลสภาพการรู้หนังสือรองลงมาก็คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ สถาบันการศึกษา ศาสนาในชุมชน ร่วมมือกันในการจัดการศึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม การวัดและประเมินผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสรุปผลการจัดการส่งเสริมการรู้หนังสือและนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคเหนือ จึงมีความประสงค์หาแนวทางเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ เพื่อส่งเสริมให้ประชากรวัยแรงงานผู้ไม่รู้หนังสือ ได้ฝึกทักษะการรู้หนังสือ ทั้งด้านการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ จึงกำหนดโครงการศึกษาแนวส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ เพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมกับผู้ไม่รู้หนังสือของสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจนกลุ่มเป้าหมายผู้ไม่รู้หนังสือสามารถอ่านออกเขียนได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.
๒. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ขอบเขตการศึกษา

ด้านพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการศึกษาได้แก่กศน.ตำบล ในเขต ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ

จำนวน ๑๙๖ แห่ง

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ ครู กศน. ผู้นำชุมชน ผู้ไม่รู้หนังสือในชุมชน ในพื้นที่ กศน.อำเภอ ๔ กลุ่มศูนย์

๑) กลุ่มศูนย์หลายตอย อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

๒) กลุ่มศูนย์อิงตอย อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๓) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย

๔) กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ อำเภอกงพะทะเล จังหวัดพิจิตร โดย เลือกจังหวัดและอำเภอในเขต

ภาคเหนือ แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความต้องการ ความสมัครใจ ความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงาน และพิจารณาความพร้อม ความสามารถของครู กศน. เพื่อร่วมดำเนินการวิจัย และความพร้อมของกศน.ตำบลในการใช้เป็น แหล่งเรียนรู้

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องใน พื้นที่ โดย เลือกจังหวัดและอำเภอในเขตภาคเหนือ แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย พิจารณาคัดเลือกผู้บริหารที่กำหนดจุดเน้นในการส่งเสริมการรู้หนังสือ คัดเลือกครูจากคุณสมบัติ ของครูที่มีความสามารถในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ เลือกกลุ่มผู้เรียน โดยพิจารณาจาก ความสนใจ ความพร้อมของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการในช่วง ตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๘

ด้านเนื้อหา

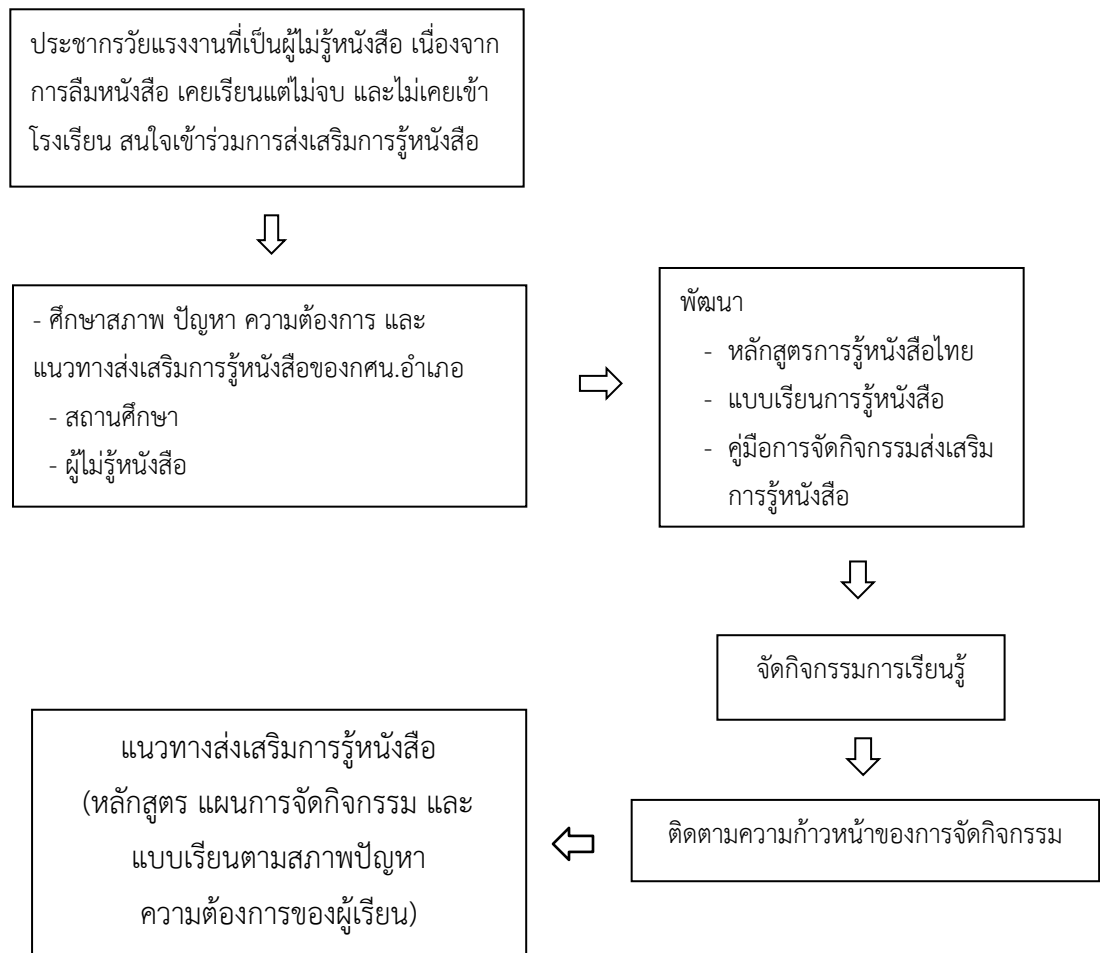
เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. สภาพ ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา
๒. แนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ (หลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม และแบบเรียน ตามสภาพปัญหา ความต้องการ การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือที่เป็นประชากรไทยวัยแรงงาน อายุ ๑๕-๕๙ ปี ที่สำนักงาน กศน.สำรวจ ช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ทั่วประเทศ จำนวน ๑๑,๑๙๐,๗๕๘ คน พบว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน ๒๖๒,๗๐๘ สถานศึกษา กศน.อำเภอ มีภารกิจในการส่งเสริมการรู้หนังสือแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ หลักสูตรการรู้หนังสือไทย ของสำนักงาน กศน. ที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง ผลการดำเนินการส่งเสริม การรู้หนังสือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่สอดคล้อง

กับสภาพ ปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาขาดการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริม การรู้หนังสือของสถานศึกษา ขาดแบบเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษา ครูผู้สอนมีแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย จึง ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรมการรู้หนังสือ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

นิยามศัพท์

๑. **แนวทาง** หมายถึง วิธีการที่ใช้เพื่อให้กระบวนการส่งเสริมการรู้หนังสือบรรลุผล คือ การใช้หลักสูตร สื่อแบบเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรม

๒. **การรู้หนังสือไทย** หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารโดยการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ตามเกณฑ์ของ

หลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ
ในเขตภาคเหนือ

๓. **สภาพการไม่รู้หนังสือ** หมายถึง การที่ไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทย และคิด
คำนวณหรือไม่มีความสามารถดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง (อ่านไม่ออก/เขียนไม่ได้/คิดเลขไม่เป็น)

๔. **ประชากรไทยวัยแรงงาน** หมายถึง ประชากรไทยที่มีอายุ ๑๕-๕๙ ปี นับถึงวันที่
ทำการสำรวจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถานศึกษามีแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีหลักสูตรการรู้หนังสือ
ไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ใช้เป็นแนวทาง
ในการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

๑. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning)
๒. ภูมิหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ
๓. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ
๔. หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พ.ศ. ๒๕๕๗
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๒) กล่าวถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) และการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) เป็นคำที่ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกันมาก เนื่องจากคำว่าการศึกษา และการเรียนรู้ มีการนำมาใช้ในความหมายเดียวกันบ่อยครั้ง เมื่อกล่าวถึงการศึกษาหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็มักจะเข้าใจโดยรวมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

การศึกษาภาพรวมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศต่าง ๆ พบว่า การศึกษาตลอดชีวิต ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. เป็นการศึกษาที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ (Access for All)
๒. เป็นการศึกษาที่ทุกคนสามารถจัดหาปัจจัยที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ บางกรณีรัฐอาจต้องช่วยเหลือ (Financial Access)
๓. เป็นการศึกษาที่ทุกคนสามารถเรียนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกเนื้อหาและทักษะที่สนใจ (Geographic and Time Access)
๔. มีหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย สนองความต้องการและความสนใจของทุกคน (Curriculum and Learning Access)

ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในติดต่อสื่อสารการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้ที่ต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติและมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นแกนกลางประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการขับเคลื่อน มีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมียุทธศาสตร์ ๓ ด้านได้แก่

๑) การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน มีกลยุทธ์ดังนี้ รมรณรงค์การอ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย และบริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านของคนไทย

๒) การพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน มีเป้าประสงค์ที่สำคัญ คือสร้างนิสัยรักการอ่านทุกรูปแบบ ทุกกลุ่มเป้าหมายโดยปลูกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน และมีการบริหารจัดการด้านการสร้างนิสัยรักการอ่าน

๓) สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน มีกลยุทธ์คือ การแสวงหาภาคีเครือข่าย(ภาครัฐ/รัฐ/เอกชน/ประชาชน) ด้วยการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพิ่มแหล่งการเรียนรู้เพื่อทำให้การอ่านเป็นที่สนใจมากขึ้น รวมถึงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์เติมให้ทันสมัย บริการทั่วถึง และสร้างเครือข่ายการอ่านเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศด้านการอ่านให้ครอบคลุมทุกตำบล ชุมชนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพเพื่อทำให้การอ่านเป็นที่สนใจมากขึ้น

๒. กฎหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ

๒.๑ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๔ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบ ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้

๒.๒ พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช ๒๕๕๑

การศึกษานอกระบบ หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้อันส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

สถาบัน กศน.ภาคเหนือเป็นสถานศึกษาที่มีภารกิจสำคัญในการศึกษาวิจัยเพื่อให้สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษา กศน.อำเภอมีหลักสูตรสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๒.๓ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๗ : ๘ – ๑๓) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งมีเป้าประสงค์ให้ประชาชนผู้รับบริการ ทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย มีความรู้ความสามารถรอบด้านเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของ

คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ มีศักยภาพในการผลิตทางเศรษฐกิจ การสร้างสังคมคุณภาพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และมีความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดตลอดชีวิต

โดยมียุทธศาสตร์ที่หวังผลใน ๓ เดือน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือคือการเร่งรัด ปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนหลักสูตรที่ สอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการเรียนการสอน ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมนำความรู้ และปฏิบัติตนตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ มีความสมานฉันท์ และมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒.๔ นโยบายจุดเน้น กศน. ปี พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. พัฒนา กศน.ตำบล/แขวงให้เป็นศูนย์กลางการสร้างโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาในการส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชน
๒. พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้ทันความต้องการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย
๓. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ การคงสภาพการรู้หนังสือ การพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ และการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานเป็นเครื่องมือในการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน
๔. พัฒนาหลักสูตร สื่อ แบบเรียน เครื่องมือวัดผล และเครื่องมือการดำเนินงานการส่งเสริมการรู้หนังสือที่สอดคล้องกับสภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
๕. พัฒนาครู กศน.และภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัด ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
๖. พัฒนาระบบการประเมินผลระดับการรู้หนังสือให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล
๗. พัฒนาระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ บุญเรือง วารสารการศึกษาตลอดชีวิต ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕ หน้า ๒-๔)

๒.๕ แนวคิดการส่งเสริมการรู้หนังสือ

แนวความคิดการส่งเสริมการรู้หนังสือ ของทองอยู่ แก้วไทรอะ (งานการรู้หนังสือ การเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด วารสารการศึกษาตลอดชีวิต ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ หน้า ๑๖-๒๑ ,๒๕๕๕) กล่าวถึงงานการรู้หนังสือว่าประเทศไทยนับได้ว่าเป็นผู้นำการรณรงค์จัดการไม่รู้หนังสือมาอย่างต่อเนื่องทั้งการดำเนินงานในระดับชาติ ระดับภาคเอเชียและแปซิฟิกจนถึงระดับนานาชาติ ทั้งการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อแสวงหานโยบายและทิศทางในการขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือของประเทศสมาชิกการริเริ่มงานนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือหลากหลายรูปแบบ การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้กับประเทศในเครือสมาชิกยูเนสโกในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกและเป็นสนามให้บุคลากรของประเทศต่างๆ ได้มาศึกษาดูงาน ทดลอง วิจัยและประชุมสัมมนาเพื่อถอดบทเรียนที่สำคัญนำไปประยุกต์ใช้กับบ้านเมืองของตน รวมทั้งโครงการสำคัญ ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อป้องกันการลืมนหนังสือและกลับไปเป็นผู้ไม่รู้หนังสืออีก เช่นโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โครงการห้องสมุดประชาชน โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการหนังสือดีสู่ชนบท โครงการผลิตสื่อชาวบ้าน โดยชาวบ้าน โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ฯลฯ เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลอย่างมากต่อการลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศไทยลงอย่างมาก

ถึงกระนั้นการแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือของไทยยังมีเรื่องราวที่ต้องช่วยกันคิดแก้ไขปรับปรุงอยู่อีกไม่น้อย เริ่มตั้งแต่ปัญหาการลืมนหนังสือของผู้รู้หนังสือใหม่ที่ไม่มีโอกาสฝึกฝนทักษะการรู้หนังสือหรือไม่มีหนังสือให้อ่านอย่างต่อเนื่องก็จะเริ่มมีอาการได้หน้าลืมหลับและจะลืมนหนังสือได้ภายใน ๒ ปี ก็ไม่ถึงกับลืมนเลยแต่ก็ไม่มีความตั้งใจให้อ่านหรือฝึกฝนมาอีก แม้ว่า กศน.ซึ่งรู้ปัญหานี้มาก่อนโดยได้เตรียมจัดโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โครงการห้องสมุดประชาชนอำเภอและตำบล เพื่อจัดหาหนังสือพิมพ์ สื่อ เอกสารที่หลากหลายเพื่อบริการแก่ประชาชนที่รู้หนังสือใหม่ แต่โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและห้องสมุดประชาชนตำบลถูกโอนงบประมาณไปจาก กศน. ตามนโยบายของรัฐบาลและถูกยุบเลิกไปเกือบหมด โดยความไม่เข้าใจของผู้รับผิดชอบ ทำให้โอกาสที่ชาวบ้านจะได้ฝึกฝนทักษะการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่องหายไป โดยภาพรวมทั้งผู้ไม่รู้หนังสือที่เหลืออยู่และผู้ลืมนหนังสือยังคงมีจำนวนไม่น้อย แต่กระบวนการทำงานและองค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการรู้หนังสือในปัจจุบัน ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ายังมีข้อติดขัดหลายประการ เช่น

๑) ความแตกต่างที่หลากหลาย ชับซ้อนของกลุ่มเป้าหมายผู้ที่ไม่รู้หนังสือ ปัจจุบันยังคงมีผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศไทย เฉพาะที่เป็นคนไทย ไม่นับรวมคนต่างชาติ บุคคลเหล่านี้มีความแตกต่างกันในหลายมิติ มีความสามารถในการฟัง การพูด และเข้าใจ รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้นง่าย ๆ ได้พอสมควร แต่ความสามารถในการใช้ทักษะการเรียนรู้แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันทั้งอาชีพ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา และความเชื่อ ฯลฯ ครูควรแยกกลุ่มผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์การเรียนรู้หนังสือไทยกับผู้ที่เคยมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว แม้จะดูเล็กน้อยแต่เป็นเรื่องที่ต้องใคร่ครวญ ควรคำนึงถึงความแตกต่างของคนให้มาก เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

๒) ครูผู้สอนหรือผู้จัดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือนั้น ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของงาน ครูต้องรู้จักตนเอง รู้จักผู้เรียน รู้จักชุมชน รู้จักศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเข้าใจว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการทำมาหากินเพื่อดูแลรับผิดชอบครอบครัว และส่วนใหญ่มีประสบการณ์เชิงลบต่อการเรียนหนังสือ การให้ผู้เรียนเหล่านี้มาเรียนรู้หนังสือที่ศูนย์การเรียนรู้หรือในสถานศึกษาเหมือนเด็ก ๆ ไม่ว่าจะเวลาใดก็ไม่ใช่วิธีที่พึงประสงค์นัก ครูต้องใช้ความเป็นกัลยาณมิตร เป็นสมาชิกในครอบครัว เป็นเพื่อเรียนรู้ เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ครูต้องเดินหน้าเข้าหากกลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้าน การเรียนรู้หนังสือจะเกิดขึ้นเมื่อเขารู้สึกเป็นกันเอง รู้จักมักคุ้น ไว้วางใจ และเห็นประโยชน์ของการเรียนที่จะเกิดกับตนเอง ครอบครัว และชุมชนเท่านั้น กระบวนการเรียนรู้จึงจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติควรปรับการสอนที่ไม่รู้สึกว่าเป็นการสอนและเป็นการเรียน

๓) การรู้หนังสือ เป็นการเรียนรู้ที่คู่ขนานไปกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน มีความเป็นเฉพาะตัวที่หลากหลาย แตกต่างกัน มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เสมือนเป็นต้นธารของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ไม่มีวันสิ้นสุด

๔) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนการรู้หนังสือต้องเป็นเรื่องที่เรียบง่าย เป็นธรรมชาติอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน การจัดการเพื่อการรู้หนังสือต้องไม่เน้นการเพิ่มภาระหรือเพิ่มงานให้ชาวบ้าน

๕) เนื้อหาหลักสูตร กระบวนการเรียนและสื่อที่เป็นเรื่องธรรมชาติแวดล้อมที่ชาวบ้านคุ้นเคย โดยไม่ปรุงแต่งด้วยวิชาการหรือใช้เทคโนโลยีที่ไกลตัวชาวบ้านมากเกินไป จะเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของชาวบ้านได้มาก การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาโดยไม่เตรียมความพร้อมให้ชาวบ้านก่อน อาจเป็นสาเหตุของความผิดพลาด

๖) กระบวนการเรียนการสอนควรเน้นการเป็นเพื่อนเรียนมากกว่าครูผู้สอน และควรเน้นการสอนที่ไม่สอน การเรียนที่ไม่ต้องเรียนมากขึ้น

๗) กระบวนการเรียนรู้ควรใช้ความรักและความจริงใจ ความเป็นกัลยาณมิตรในครอบครัวมากกว่าการให้รางวัลหรือการลงโทษ

๘) การเรียนรู้เพื่อการรู้หนังสือของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ควรเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างครูผู้สอน ชุมชน และสถานศึกษาเป็นหลัก หน่วยงานระดับสูงหรือระดับชาติควรเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากร ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ นำเท่านั้น การจัดให้มีหลักสูตรกลางระดับชาติหรือการประเมินผลระดับชาติฉบับเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยเหตุผลเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการเรียนจะเป็นการทำลายเสน่ห์ และความงามของงานการรู้หนังสือโดยสิ้นเชิง

๒.๖ แนวคิด ทฤษฎีในการสอนอ่านผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือ

บันลือ พฤกษ์วัน (๒๕๓๗) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ ดังนี้

๑. ความหมายของการสอนอ่านผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือ

๑) การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้ต้องให้สะกดตัวผสมเป็นคำ ไม่สามารถสื่อความหมายโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านได้แตกฉานเท่านั้น

๒) การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยคทำให้เข้าใจความหมาย การสื่อความโดยการอ่านหรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรียกว่าอ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องสิ่งที่อ่าน

๓) การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถ ประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย (เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน/นำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็น แนวคิด/แนวปฏิบัติ)

๒. ลำดับขั้นตอนการสอนอ่านผู้ใหญ่ผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือ

ในการสอนผู้ใหญ่ให้สามารถหนังสือได้ ต้องมีลำดับขั้นตอนเพื่อช่วยในการจดจำคำต่าง ๆ ได้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) สอนอ่านได้ โดยอ่าน เป็น คำ เป็นประโยค ที่มีภาพประกอบช่วยอ่านภาพเป็น เครื่องช่วยที่กำหนดแนวทางการฝึกอ่านและให้ความหมายของคำที่อ่านได้ดี สื่อที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียน สามารถอ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่อง ไม่ควรมีข้อความที่ซับซ้อนมาก

๒) สอนให้อ่านออก เป็นการสอนฝึกอ่านเบื้องต้น เพื่อให้รู้จักอ่านพยัญชนะ สระ เพื่อการ ผสมเสียงเป็นคำทีละคำ มุ่งเน้นให้อ่านคำ ออกเสียงได้ถูกต้อง ใช้วิธีสะกดตัวผสมคำแต่ยังไม่มุ่งเน้น ในเรื่องความหมาย การสอนให้อ่านออก ใช้หลักการถ่ายทอดการเรียนรู้โดยการเปลี่ยนพยัญชนะหรือ สระมีการแจกลูกหรือแจกคำ เช่น สอนอ่าน ตา ผู้เรียนจะอ่าน งา นา ยา วา ได้ สอนอ่านคำว่า งาน จะฝึกการอ่าน บาน นาน เป็นต้น

๓) การให้อ่านเป็น จากการอ่านออก อ่านได้ คือ รู้เรื่องราวที่อ่านแล้ว อ่านเป็นจะต้องใช้ ประโยชน์จากการอ่านได้ คือ สามารถนำผลของการอ่านมาสู่แนวคิด แนวปฏิบัติได้

๓. วิธีการสอนอ่านผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือ

ในการสอนอ่านผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนแต่ละ คน ซึ่งผู้สอนจะต้องคิดวิเคราะห์ว่าวิธีใดเหมาะสมกับผู้เรียน

๑) การสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ วิธีนี้มุ่งให้ผู้เรียนผู้เรียนท่องจำพยัญชนะทั้งหมดให้ ได้ก่อน แล้วจึงนำสระมาผสมให้อ่านแบบสะกดตัวผสมตัว ผสมคำเป็นคำ ๆ ได้ ซึ่งมีทั้งข้อดีและ ข้อเสีย

ข้อดี

ภาษาไทยมีสัญลักษณ์ออกเสียงคงที่ ยังมีความจำเป็นต้องใช้วิธีนี้ เพราะใช้หลักเกณฑ์สะกดอ่านคำใหม่ได้ดี เขียนตามได้ง่ายเรียกว่า เขียนหรืออ่านโดยใช้เสียงพาไป เหมาะกับการสอนให้อ่านออก

ข้อเสีย

สิ่งที่อ่านมีความหมายน้อย ไม่น่าสนใจ เรียนโดยการท่องจำ มีเฉพาะตัวหนังสือ ไม่มีภาพ ขาดเครื่องล่อใจให้อ่าน

๒) การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยค (Basal Readers Approach) วิธีสอนแบบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานว่าหน่วยของภาษาที่มีความหมาย คือ คำ วลี และประโยค เมื่อผู้เรียนจำหน่วยของภาษาเหล่านี้ได้แล้วจึงไปสนใจองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เล็กไปกว่านั้น

ข้อดี

มีภาพเป็นแนว (Cue) ช่วยบอกเรื่องราว ภาพช่วยในการอ่าน เป็นการอ่านที่มีความหมาย สอดคล้องความต้องการ ความสนใจได้ดี สอดคล้องกับจิตวิทยาในการอ่านตามทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ที่ว่า “การเรียนรู้เป็นส่วนรวม คือ อ่านเป็นคำ ๆ เป็นประโยค แล้วจึงแยกสะกดตัวผสมคำ ฝึกอ่านภายหลัง แต่ละบทที่ฝึกอ่าน จะใช้คำไม่มาก มีการซ้ำคำ ช่วยให้จำแม่น ใช้เป็นตัวนำในการแจกลูกได้ดี คือ มีคำแม่บท (Key Words)

ข้อเสีย

ผู้เรียนอาจจะอ่านได้เฉพาะคำที่เคยพบ เพราะไม่มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผสมคำ เมื่อพบคำใหม่ อาจจะอ่านไม่ได้ อ่านหนังสือไม่แตก อ่านคำใหม่ไม่ได้ เนื่องจากขาดทักษะ ไม่ได้ใช้การถ่ายโยงการเรียนรู้ที่ดี

๒.๗ การสอนภาษาไทยสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ

อนงค์ เชื้อนนท์ (๒๕๕๒) กล่าวถึงวิธีการสอน ที่นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาไทย ตามลำดับดังนี้

๑. สอนการฟัง ถ้าเป็นเด็กควรเริ่มหัดฟังสิ่งต่าง ๆ จากง่าย ๆ รอบตัวก่อน เช่น เสียงไก่ขัน เสียงนกร้อง เสียงน้ำตก เสียงรถยนต์ แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ควรเริ่มฟังเป็นคำ ๆ ประกอบท่าทาง

๒. สอนการพูด ให้ผู้เรียนฝึกพูดจากสิ่งใกล้ตัวก่อน เช่น คำกล่าวทักทาย สวัสดี ขอโทษ ขอบคุณ ชื่อครูและชื่อตนเอง อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น หน้า ผม ตา จมูก มือ เท้า แขน ขา อิริยาบถต่าง ๆ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน วิ่ง วัสดุสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น สมุด ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ ฝึกสอนเป็นคำก่อน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับคู่คำที่พูดและภาพได้

๓. สอนการอ่าน อาจฝึกอ่านได้หลายวิธี แล้วแต่ความพร้อมของผู้เรียน เช่น ฝึกอ่านจาก ตัวอักษร เริ่มจาก ก ไปถึง ฮ แต่ให้สอนอ่านวันละ ๕-๑๐ ตัว เมื่อครบ ๔๔ ตัวอักษร ให้ทบทวน ตัวอักษร ให้ทบทวนตัวอักษรทั้งหมด โดยครูชี้ให้อ่านแบบไม่เรียงตัวอักษร อาจฝึกอ่านคำจากภาพ เช่น ไก่ ไข่ ขวด ควาย ระฆัง งู จนถึงนกฮูก ต่อมา ฝึกอ่านประโยค และอ่านเรื่องตามลำดับ แต่ครู ต้องตระหนักไว้เสมอว่าครูต้องเป็นต้นแบบอ่านให้ฟัง ๒-๓ ครั้ง แล้วจึงให้ทุกคนอ่านพร้อมกันทั้ง ห้อง ครูสุ่มอาสาสมัคร ๒-๓ คน อ่านแล้วให้ทุกคนอ่านพร้อมกัน โดยครูไม่อ่านนำ ให้ทุกคนอ่านเอง ตามที่ครูชี้ให้อ่าน และครูควรฝึกฝนการอ่านเป็นรายบุคคล

๔. สอนการเขียน วิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ เริ่มฝึกเขียนตั้งแต่พยัญชนะ ก ถึงฮ หรือ อาจฝึกเขียนโดยเน้นอักษรที่เขียนง่าย หรือเขียนคล้าย ๆ กันก่อน ฝึกเขียนอักษรที่มีเสียงคล้ายกัน และเพิ่มเติมการฝึกเขียนสระและวรรณยุกต์

๓. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ

๓.๑ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ

โอลิวา (Oliva) (อ้างใน สุธี วรประดิษฐ์) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยเสนอ องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร ๑๒ องค์ประกอบ และมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา และหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่ง เป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากความต้องการของสังคมและผู้เรียน

๒. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา

๓. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร

๔. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๕. จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้

๖. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน

๗. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

๘. เลือกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนการสอน
๙. เลือกลยุทธ์การประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
๑๐. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้
๑๑. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
๑๒. ประเมินผลหลักสูตร

จากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน กิจกรรมเพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพสังคม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่

๑. การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน และสถานศึกษา เนื้อหาวิชา รวมทั้งปรัชญา จิตวิทยาการศึกษา กฎเกณฑ์ ข้อระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร
๒. กำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอน
๓. การนำหลักสูตรไปใช้
๔. การวัดและประเมินผล

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (๒๕๔๓) มีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้จริง อย่างมีคุณภาพ เป็นหลักสูตรที่สร้างจากปัญหา และความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรเฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นทั้งทางด้านการศึกษาสายอาชีพหรือการศึกษาสายสามัญ หรืออาจปรับจากหลักสูตรที่มีอยู่ก็ได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีความใหม่ ทันสมัย และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือพัฒนาจากสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและสังคม ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การสำรวจสภาพปัญหาชุมชน

การสำรวจสภาพปัญหาชุมชน คือการศึกษาข้อมูลความเป็นอยู่ของชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ การสำรวจสภาพชุมชน สามารถดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

๒. ศึกษาข้อมูลโดยการสำรวจชุมชน

การสำรวจสภาพปัญหาของชุมชน อาจใช้หลายวิธีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์และเป็น
รูปธรรม ได้แก่การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการสังเกต

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนและความต้องการของผู้เรียน

สภาพปัญหาของชุมชนที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นปัญหา ๒ ระดับ คือ ความต้องการ (Want)
หรือ เป็นความจำเป็น (Need) ขั้นต่อไปคือ การนำสภาพปัญหาทั้งหมดมาแจกแจง จัดหมวดหมู่
และพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น

๑. ความรุนแรงของปัญหา

๒. ความยากง่ายในการดำเนินการแก้ไขปัญหา

๓. ความเร่งด่วนของปัญหา

๔. ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ในขั้นตอนนี้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจใน
การเลือกและกำหนดปัญหาที่จะนำมาจัดทำหลักสูตร ได้แก่

๑. อภิปรายปัญหา

๒. เขียนสภาพปัญหา

๓. การจัดกลุ่มปัญหา

๔. การตรวจสอบปัญหา

๕. การตั้งชื่อหัวข้อปัญหา

๖. การกำหนดความต้องการ

๗. การจัดลำดับความต้องการ

ขั้นตอนที่ ๓ การเขียนผังหลักสูตร

การจัดทำผังหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ ควรดำเนินการดังนี้

การตั้งชื่อเรื่องที่ดีมีลักษณะดังนี้

๑. หัวเรื่องเป็นเรื่องที่มาจากปัญหาหรือความต้องการของชุมชน/ผู้เรียน

๒. หัวเรื่องให้เขียนเป็นรูปของประโยคหรือแนวทางแก้ไขที่เป็นวลีหรือประโยคกระทัดรัด เช่น การสร้างและส่งเสริมความสะอาดชุมชน การดูแลรักษาแหล่งน้ำ

๓. คำหลักที่ระบุไว้ในหัวข้อเรื่องย่อ สามารถนำไปเขียน ตีความเป็นวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาได้
ขั้นตอนที่ ๔ การเขียนแผนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ จะเกิดขึ้นตามการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนการสอน ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า ผู้เรียนจะรู้อะไร อยากทำอะไร และสามารถทำอะไรได้ ไม่ใช่เกิดจากผู้จัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน (ครู) คิดว่าตนเองชอบอะไร ต้องการสอนอะไร และต้องการให้ผู้เรียนเป็นอะไร ดังนั้นครูจึงต้องร่วมกับผู้เรียนกำหนดแผนการสอน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

๑. การกำหนดหัวข้อเนื้อหา (Theme)

๒. การเขียนสาระสำคัญ (Concept)

๓. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาบูรณาการ เป็นการระบุหัวข้อเนื้อหาให้ครอบคลุมและสัมพันธ์กับวิชาใด มีหลักการดังนี้

๑) การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป หรือจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ที่คาดว่าผู้เรียน เมื่อเรียนจบในเนื้อหานั้น ๆ แล้วจะทำอะไรได้บ้าง หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร

๒) การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์นำทาง

๓) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

๔) สื่อการเรียนการสอน เป็นการระบุว่าในการเรียนการสอนตามหัวข้อเนื้อหา นั้น ๆ จำต้องใช้สื่อ อุปกรณ์อะไรบ้าง จะได้สื่อและอุปกรณ์มาด้วยวิธีใด และระบุตามจุดประสงค์

๕) การประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้เรียน ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพความเป็นไปได้ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการหาความรู้

ขั้นตอนที่ ๖ การประเมินผล

เนื่องจากหลักสูตรการเรียนรู้ตามสภาพจริงอยู่บนความเชื่อของการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนการสอนที่บรรลุผลต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลจึงต้องเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งประเมินอิงความสามารถและการพัฒนาของผู้เรียน มุ่งเน้นความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงที่เป็นชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน สะท้อนให้เห็นสภาพของงานและสิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติ โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบด้านการแสดง

๔. หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

ความนำ

การรู้หนังสือเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมปัจจุบัน เป็นบันไดขั้นแรกของการแสวงหาความรู้อันมหาศาลในโลกนี้และเป็นการเชื่อมโยงการสื่อสารของผู้คนต่างๆในสังคมนี้เข้าด้วยกัน องค์กรยูเนสโกถือว่าการรู้หนังสือเป็นประตูสู่อิสรภาพของมนุษยชาติประชาชนชาวไทยทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลได้เรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นภาษากลางในการสื่อสาร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมการรู้หนังสือไทยเป็นความสามารถพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตคนไทยทุกคนและผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทย ให้เข้มแข็ง อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นไทย ความภาคภูมิใจ ความมีเอกลักษณ์ มีอารยธรรมและความเจริญ ของชาติไทยการรู้หนังสือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนชาวไทยและประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังมีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่มากพอสมควร ดังจะเห็นได้จากสถิติข้อมูลประชากรวัยแรงงาน

พ.ศ. ๒๕๕๒ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระบุว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๑๑,๑๙๐,๗๕๘ คนทั่วประเทศ เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน ๒๖๒,๗๐๘ คน นอกจากนั้นยังมีผู้ที่รู้หนังสือแล้ว แต่ไม่ได้ใช้ทักษะการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่องจะมีโอกาสลืมหนังสือได้ รวมทั้งมีชาวต่างชาติซึ่งอยู่อาศัยและประกอบสัมมาอาชีพอยู่ในประเทศไทย แต่ยังไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างดีอีกจำนวนไม่น้อย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมี หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยที่ไม่รู้หนังสือหรือ ลืมหนังสือและประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเรียนรู้ภาษาไทยได้เรียนรู้หนังสือไทย อันจะเป็นทักษะ พื้นฐานในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อเป็นแนวทาง ให้สถานศึกษาร่วมกับภาครัฐ เอกชน ชุมชนและสังคมนำไปพัฒนาสภาพการเรียนรู้เฉพาะ สถานศึกษาต่อไป

หลักการ

๑. เป็นการจัดการศึกษาตามหลักการการรู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ (Functional Literacy) ที่เน้นการเรียนรู้หนังสือไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้นที่บูรณาการกับสภาพความ ต้องการและปัญหาของสังคมที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
๒. มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา เวลาเรียน วิธีเรียน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ วิธีการวัดและ ประเมินผล โดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล
๓. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามปรัชญา คิดเป็น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม เป็นสำคัญ

จุดหมาย

ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย และการคิด คำนวณเบื้องต้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

๑. ประชาชนชาวไทยที่ไม่รู้หนังสือไทย

๒. ประชาชนชาวไทยที่ลืมนั่งสือไทย

๓. ประชาชนชาวไทยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะบางกลุ่มที่ไม่ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

๔. ประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเรียนรู้ภาษาไทย

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาสภาพการเรียนรู้เฉพาะสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไว้ดังนี้

๑. ระดับการศึกษา

ระดับการรู้หนังสือไทย

๒. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

๒.๑ มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างน้อย ๘๐๐ คำ

๒.๒ สามารถใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ในภาษาไทย

๒.๓ สามารถใช้การคำนวณเบื้องต้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

๓. ตัวชี้วัด

๓.๑ ฟัง พูด อ่าน เขียน คำ ประโยค ได้อย่างเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ

๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการฟัง พูด อ่าน และเขียน

๓.๓ อ่าน เขียนตัวเลขไทย เลขอารบิก จำนวน และคำนวณ การบวก ลบ คูณ หารเบื้องต้นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๔ ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

๓.๕ เล่าเรื่องและแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน

๔. ขอบข่ายเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหาประกอบด้วยการเรียนรู้คำหลัก อย่างน้อย ๘๐๐ คำ ซึ่งเป็น การเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการคิดคำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการอยู่ในสภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน ครอบคลุม ชุมชนและสังคมอย่างน้อย ๑๒ สภาพ ดังนี้

สภาพที่ ๑ เมืองไทยของเรา โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับ ชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์

สภาพที่ ๒ ชีวิตของเรา โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับร่างกายของเรา ครอบคลุมและ เครื่องมืออาหาร การออกกำลังกายและนันทนาการ สุขอนามัย โรคภัยไข้เจ็บและเรื่องใกล้ตัว

สภาพที่ ๓ ภัยใกล้ตัว โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับการพนันอันตราย และภัยจากสิ่ง เสพติด

สภาพที่ ๔ การทำมาหากิน โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ ผลิตภัณฑ์ชุมชน เงินตราเศรษฐกิจ และการตลาดในชุมชน

สภาพที่ ๕ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติดินและป่าไม้ แหล่งน้ำ ภัยธรรมชาติ มลพิษ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สภาพที่ ๖ ชุมชนเข้มแข็ง โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม กฎ ระเบียบของ ชุมชน จิตสาธารณะ ประชาธิปไตย การปกครองส่วนท้องถิ่นและการอยู่ร่วมกัน

สภาพที่ ๗ กฎหมายน่ารู้ โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวและมรดก กฎหมายจราจร กฎหมายแรงงาน

สภาพที่ ๘ คุณธรรมนำสันติสุข โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับความสุภาพ อ่อนน้อม ซื่อสัตย์ กตัญญู ขยัน ประหยัด สามัคคี มีน้ำใจและมีวินัย

สภาพที่ ๙ เปิดโลกเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ การคิดเป็นกับ การเรียนรู้การแสวงหาความรู้ และสถานที่สำคัญของชุมชน

สภาพที่ ๑๐ เทคโนโลยีใกล้ตัว โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เทคโนโลยีการใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง สารเคมี และสารพิษ

สภาที่ ๑๑ พลังงาน โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับพลังงาน การประหยัดพลังงาน และการเลือกใช้พลังงาน

สภาที่ ๑๒ ท่องเที่ยวทั่วไทย โดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ข้อมูลและ แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ ส่งเสริม อาชีพ เพื่อการท่องเที่ยวและสัญลักษณ์ที่ควรรู้

๕. เวลาเรียน

ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง

การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกอบด้วยความรู้และทักษะ ภาษาไทย ได้แก่ การฟัง พูด อ่านและเขียน คำหลักที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่น้อยกว่า ๘๐๐ คำจาก คำหลักของหลักสูตร ๑,๐๐๙ คำรวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการกับสภาพการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน ครอบครัวชุมชนและสังคม จำนวน ๑๒ สภา ทั้งนี้ กำหนดให้ ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ สภาที่ ๑ เมืองไทยของเรา ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด และเลือกเรียน เพิ่มเติมอีก ๑๑ สภา ซึ่งเป็นอิสระต่อกันโดยเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดให้หรือสถานศึกษาอาจ พัฒนาเพิ่มขึ้นใหม่ตามความต้องการของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคมหรือตามสถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยสถานศึกษากำหนดสภาให้สอดคล้องกับแต่ละสภาของ ท้องถิ่นตามโครงสร้างหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

รายละเอียดการจัดหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ดังนี้

๑. สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้สภาที่ ๑ เมืองไทยของเรา ตามขอบข่ายเนื้อหาที่ กำหนดและเลือกเรียนเพิ่มเติมอีก ๑๑ สภา รวม ๑๒ สภา ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสามารถ เลือกใช้คำหลักที่กำหนดไว้ในแต่ละสภา หรือเพื่อให้ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม สถานศึกษากับผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนคำหลักให้สอดคล้องกับหัว เรื่องนั้นในแต่ละสภาได้โดยสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งหลักสูตร อย่างน้อย ๘๐๐ คำ
๒. สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมสภาพการเรียนรู้ขึ้นใหม่ได้ตามความต้องการของ ผู้เรียนครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยกำหนดชื่อสภา หัวเรื่องและใช้คำหลักที่อยู่ในคลังคำหลัก

๓. ใช้สภาพการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาต่าง ๆ เป็นการจูงใจผู้เรียนที่มีความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ตามสภาพการเรียนรู้ที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้วิชาภาษาไทยกับการคิดคำนวณเบื้องต้นที่เป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตรนี้

๔. การเรียนรู้แต่ละสภาพการเรียนรู้ ควรเลือกเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕. การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจ และมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนคำหลักและประโยคต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. การเรียนรู้วิชาเลขคณิต ต้องการให้ผู้เรียนสามารถบวก ลบ คูณ หาร ที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๗. หลักสูตรกำหนดให้ใช้เวลาเรียนตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง สามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียน รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการกับสภาพความต้องการ และปัญหาของสังคมที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ดังนี้

๑. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยเรียนรู้คำหลักไม่น้อยกว่า ๘๐๐ คำ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม โดยนำมาเป็นประเด็นในการอภิปราย พูดคุย สนทนา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเพิ่มเติมการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้นตามสภาพการเรียนรู้ที่กำหนดให้

๒. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พบผู้รู้/ภูมิปัญญาเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้กับครู/ผู้สอน ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงหรือเรียนรู้รูปแบบ/วิธีการอื่นที่เหมาะสม ในแต่ละสภาพจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

๓. ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสมกับครอบครัว ชุมชนและสังคม

๔. ประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้มีการประเมินพัฒนาการ ทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง และตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนรู้ในสภาพที่ ๑ ตามข้อบ่งชี้เนื้อหาที่กำหนดและเลือกเรียนเพิ่มเติมอีก ๑๑ สภาพ รวม ๑๒ สภาพ และคำหลักไม่น้อยกว่า ๘๐๐ คำ โดยใช้เวลาเรียน จำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง ดังนั้น ครู/ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้โดยเฉลี่ยชั่วโมงละ ๔ คำหลัก เป็นอย่างน้อย ซึ่งครู/ผู้สอนต้องวางแผนจัดการเรียนรู้ให้ตลอดหลักสูตร โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

๔.๑ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยสามารถบูรณาการเนื้อหาได้ทั้งต่างสภาพการเรียนรู้ หรือภายในสภาพการเรียนรู้เดียวกันและทุกเรื่องให้บูรณาการวิชาภาษาไทย และวิชาเลขคณิตให้เหมาะสมกับเนื้อหานั้น ๆ

๔.๒ ครู/ผู้สอนสามารถนำสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม มาจัดทำประเด็น/หัวข้อ เพื่อใช้ในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ ประสบการณ์ของตนเองต่อเรื่องนั้น

๔.๓ ครู/ผู้สอนพยายามนำปรัชญา “คิดเป็น” กับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อภิปราย แสดงความคิดเห็นให้สอดคล้องกับเนื้อหานั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้วิเคราะห์กับการดำเนินชีวิตได้ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง

๔.๔ เลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

๔.๕ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การปฏิบัติ การพบผู้รู้โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น บัตรคำหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ ของจริง

๔.๖ ขั้นตอนการสอนภาษาไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้น

๑) สอนการฟัง ควรเริ่มจากการฟังก่อน จากเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมไว้ และให้ผู้เรียน ทำความเข้าใจในเนื้อหาแล้วดึงคำที่เป็นคำหลักออกมาพูดให้ฟัง ให้เข้าใจความหมาย โดยอาจใช้สื่อต่าง ๆ เช่น บัตรคำ แผ่นภาพ สื่อของจริง

๒) สอนการพูด ให้ผู้เรียนฝึกพูดคำหลักจากสื่อที่เตรียมไว้ โดยการฝึกออกเสียงให้ถูกต้อง และให้เข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในแง่มุมต่าง ๆ

๓) สอนการอ่าน ให้ผู้เรียนฝึกอ่านคำหลัก โดยการผสมสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์และการแจกลูกได้ถูกต้องจากสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๔) สอนการเขียน ซึ่งเป็นทักษะขั้นสุดท้ายของภาษาไทย การเขียนมักใช้สอนควบคู่ไปกับการอ่าน อ่านแล้วเขียนไปด้วย โดยพยายามให้อ่าน เขียน คำง่าย ๆ

๕) การคิดคำนวณเบื้องต้น ให้ผู้เรียนฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน เลขอารบิก เลขไทยตัวอักษร คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และฝึกให้บวก ลบ คูณ หาร ในเรื่องนั้น ๆ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ชุมชนและสังคม

๑. สื่อการเรียนรู้ที่สำนักงาน กศน. พัฒนาขึ้น เป็นสื่อที่ประกอบด้วย เนื้อหา ประเด็น แบบฝึก ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และครู/ผู้สอนสามารถใช้วัดและประเมินผลระหว่างเรียนได้

๒. สื่อที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น

๓. บัตรคำ ครู/ผู้สอนควรทำบัตรคำที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและเป็นสิ่งจูงใจในการเรียนรู้

๔. สื่อสิ่งพิมพ์ ครู/ผู้สอนสามารถจัดหาเนื้อหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมาใช้ในการเรียนรู้ โดยพิจารณาคำหลักที่สอดคล้องกับเรื่องนั้น ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ

๕. สื่อของจริงที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ต้นไม้ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร

๖. แหล่งเรียนรู้ ครู/ผู้สอนสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นสื่อเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ เน้นการพัฒนาผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษา ครู/ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

๑. ประเมินพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๒. ประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งการใช้สระ วรรณยุกต์ ตลอดจนการคิดคำนวณเบื้องต้นการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นการวัดและประเมินผลทักษะในวิชาภาษาไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้น จึงควรวัดและประเมินผล ดังนี้

ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อให้ทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนว่าสามารถ ฟัง พูด ได้ หรือพูด ฟัง อ่าน เขียน ในทักษะภาษาไทยไม่ได้ โดยการพูดคุยซักถาม ให้ทดลองอ่าน เขียนคำง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในชีวิตประจำวัน หรือทำแบบประเมินก่อนเรียนง่าย ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้วางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ในการคิดคำนวณเบื้องต้นให้บูรณาการกับวิชาเลขคณิต

ประเมินผลระหว่างเรียน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ครู/ผู้สอน สามารถพิจารณาความสามารถ ในการเรียนรู้ในแต่ละสภาพ ซึ่งสามารถประเมินได้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การตอบคำถามการพูดคุย การตรวจผลงาน การทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ โดยให้มีทักษะในการเรียนรู้ทางภาษาไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้น

ประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมด โดยครู/ผู้สอนอาจจะทดสอบและหรือ ตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน เช่น สื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกต่าง ๆ ของครู/ผู้สอนหรือจัดทำแบบประเมินหลังเรียน เพื่อพิจารณาว่า ผ่านการเรียนรู้ไปแล้วอย่างน้อย ๘๐๐ คำหรือไม่

การจบหลักสูตร

สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลในแต่ละสภาพ และจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการจบหลักสูตร ตามตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตร รวมทั้งอนุมัติผลการจบหลักสูตรผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตรดังนี้

๑. ผู้เรียนต้องเรียนและผ่านการประเมินสภาพที่ ๑ และมีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียนตามคลังคำหลักที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๘๐๐ คำ

๒. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินตามเครื่องมือที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามที่ สำนักงาน กศน. กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำหลักฐานการศึกษา ดังนี้

๑. ทะเบียนผู้เรียน
๒. แบบบันทึกผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. แบบรายงานผู้จบหลักสูตร
๔. วุฒิบัตรการรู้หนังสือไทย

การบริหารหลักสูตร

สถานศึกษาที่จะนำหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไปใช้ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. การวางแผนการดำเนินงาน สถานศึกษาชี้แจงสร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ บุคลากร ภูมิปัญญางบประมาณ
๒. การพัฒนาสภาพการเรียนรู้เฉพาะสถานศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา
๓. การอบรมครู/ผู้สอน สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมครู/ผู้สอนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๔. การประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้กับประชาชนทั่วไป ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อที่หลากหลาย
๕. การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ให้สถานศึกษาประสานงาน ชี้แจง ทำความเข้าใจกับภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันจัด ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๖. การรับสมัครและขึ้นทะเบียนผู้เรียน สถานศึกษาและหรือภาคีเครือข่าย ดำเนินการรับสมัครและขึ้นทะเบียนผู้เรียน ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

๗. การแนะแนวการเรียน หลังจากรับสมัครผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้รับการปฐมนิเทศและแนะแนวเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทยพุทธศักราช ๒๕๕๗

๘. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครู/ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ตามสภาพและบริบทของผู้เรียน รวมทั้งทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๙. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด

๑๐. การวัดและประเมินผลให้สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกำหนด

๑๑. การจบหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
นิยามศัพท์

๑. การรู้หนังสือไทย หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารโดยการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ตามเกณฑ์ของหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

๒. สภาพ หมายถึง เนื้อหาหรือเรื่องที่หลักสูตรกำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

๓. หัวเรื่อง หมายถึง เนื้อหาหรือเรื่องราวที่ต้องเรียนรู้ในแต่ละสภาพ

๔. คำหลัก หมายถึง คำสำคัญที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในแต่ละหัวเรื่อง

๕. ครู/ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

๖. ผู้เรียน หมายถึง ผู้สมัครเรียนหลักสูตรการรู้หนังสือไทย พุทธศักราช ๒๕๕๗

๗. ผู้ไม่รู้หนังสือ หมายถึง ผู้ที่ไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดคำนวณหรือไม่มีความสามารถดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง (อ่านไม่ออก/เขียนไม่ได้/คิดเลขไม่เป็น)

๘. ผู้ลืมนหนังสือ หมายถึง ผู้ที่เคยผ่านการเรียนมาก่อนแล้ว แต่ไม่ได้ใช้มาเป็นเวลานานจึงทำให้ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาวะการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงาน (กลุ่มแผนงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ๒๕๔๔ : หน้า ค-ด) วัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๒) เพื่อศึกษาสาเหตุสำคัญของการไม่รู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๓) เพื่อศึกษาความต้องการและความจำเป็นของการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๔) เพื่อศึกษาความสนใจและข้อจำกัดในการเข้าร่วมการส่งเสริมการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๕) เพื่อศึกษาระดับการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ และ ๖) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้(อายุ ๑๕-๕๙ ปี) ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน ๖,๗๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบวัดระดับการรู้หนังสือ ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ วิเคราะห์และประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติ จำนวนนับ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparisons) ด้วยวิธี Dunnett's T๓ และมีข้อสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. สภาพการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรวัยแรงงานที่ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส เป็นเพศหญิง มีอายุ ๔๕-๕๔ นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทย เป็นผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม

๒. สาเหตุสำคัญของการไม่รู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการลืมหนังสือ เคยเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๓. ความต้องการและความจำเป็นในการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่มีความต้องการและความจำเป็นในการรู้หนังสือด้านการคิดคำนวณเลขมากที่สุด และการอ่านและการเขียน ทั้งนี้มีเหตุผลของความต้องการรู้หนังสือ ในด้านการคิดคำนวณเลขมากที่สุด และเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้อ่านออก เขียนได้คล่องขึ้น และเพื่อรับทราบข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ

๔. ความสนใจและข้อจำกัดในการเข้าร่วมการส่งเสริมการรู้หนังสือ ส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมการส่งเสริมการรู้หนังสือ ทั้งนี้สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจในการเข้าร่วมการส่งเสริมการรู้หนังสือ เป็นเพราะต้องรับผิดชอบภาระครอบครัว ลักษณะอาชีพไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ฐานะยากจน และสุขภาพไม่ดี

๕. ระดับการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๖. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ กลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีระดับการรู้หนังสือมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขายและอาชีพอื่น ๆ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๓) วิจัยนวัตกรรม การเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตร การผลิตสื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาไทย ๒) พัฒนารอบหลักสูตรและเนื้อหาเพื่อผลิตสื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ๓) ศึกษารูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ๔) ผลิตสื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยการมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ๑) แบบสำรวจชุมชน ๒) หลักสูตร สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ๓) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ๔) แบบสัมภาษณ์ครู เจ้าหน้าที่และ ผู้เรียน ๕) แบบวัดการรู้หนังสือก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้เรียนต้องการให้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้สามารถอ่านออกเขียนได้และคิดเลขอย่างง่าย ๆ เนื่องจากวิถีชีวิตต้องผูกพันกับคนในชุมชน เช่น ไปตลาด ไปโรงพยาบาล ๒) กรอบหลักสูตรและเนื้อหาเพื่อผลิตสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย พัฒนาขึ้นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และมีเนื้อหา สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย ๓) รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ได้จัดขึ้นตาม ความต้องการและความเหมาะสมของการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

นิรนาท กล้าคลัง (๒๕๔๐) ได้วิจัยสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของ โรงเรียนนานาชาติ ในเรื่องของการใช้หลักสูตร และหนังสือเรียน การเตรียมการสอนและวิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล พบว่า หลักสูตรและหนังสือเรียน มี ปัญหาเนื่องจากสภาพของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการสร้างหลักสูตร

วิชาภาษาไทยให้มีความสอดคล้องและเป็นทิศทางเดียวกัน การเตรียมการสอนและวิธีการสอน ครูสอนภาษาไทยมีปัญหาในเรื่องการสอนให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างหลักภาษา วรรณคดีไทย และ การใช้ภาษาไทย อันเนื่องมาจากหลักสูตรไม่ชัดเจน โรงเรียนจึงต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง และปรับใช้ตามความสามารถของผู้เรียนก่อน รวมไปถึงปัญหาในด้านระยะเวลาในการจัดเตรียมการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยจำผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสม ทันสมัย ทันเหตุการณ์ การวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยมีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การพูดหน้าชั้น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัด หรือการทดสอบย่อยเป็นระยะ ๆ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๕๕) สำรวจการอ่านหนังสือของประชากรไทย ปี ๒๕๕๔ การสำรวจการอ่านหนังสือของคน พบว่า ปี ๒๕๕๔ คนไทยรู้หนังสือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๘.๖ ของผู้ที่มีอายุอ่านออกเขียนได้ (๖ ปีขึ้นไป) จากปี ๒๕๕๑ ที่ร้อยละ ๖๖.๓ ใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ย ๓๕ นาทีต่อวัน (ไม่รวมเวลาเรียนหรือเวลาทำงาน) ซึ่งใช้เวลาน้อยลงจากปี ๒๕๕๑ ที่ ๓๙ นาทีต่อวัน คนไทยมีการใช้บริการห้องสมุดด้วยการยืม คืนหนังสือเพียงร้อยละ ๑๔.๒ เท่านั้น และการติดตามของกระทรวงศึกษาธิการพบว่า ในปี ๒๕๕๕ คนไทยมีสถิติการอ่านเฉลี่ยอยู่ที่ ๘ บรรทัดต่อปี โดยมีการรู้หนังสือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๗ ซึ่งต่างจากประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างมาเลเซีย ชาวเวียดนามที่อ่านหนังสือเฉลี่ย ๕ เล่มต่อปี หากเทียบกับทวีปแล้ว แลยุโรปคนในภูมิภาคนี้มีการอ่านหนังสือเฉลี่ย ๑๖ เล่มต่อปีแตกต่างกันมากเมื่อเทียบประเทศในกลุ่มอาเซียน ยกเว้นชาวสิงคโปร์ที่สามารถอ่านหนังสือได้ ๔๐ - ๕๐ เล่มต่อปี จากนโยบายส่งเสริมการอ่าน สถิติการอ่านหนังสือสูงสุดของอาเซียน ซึ่งเป็นระดับนโยบายของประเทศที่ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนต่างเร่งประชาสัมพันธ์กัน ประเทศไทยก็มีที่จะผลักดันให้คนไทยอ่านหนังสือได้ ๕ - ๑๐ เล่มต่อปี แต่จากสถิติพบว่าคนไทยจะอ่านหนังสือพิมพ์เป็นส่วนมากถึงร้อยละ ๖๓.๔ ซึ่งเนื้อหาที่อ่านก็เป็นข่าว ร้อยละ ๔๘.๐

บทที่ ๓ วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของ กศน. อำเภอ ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา และ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิด กล่าวคือ ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือในการศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. พื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๒. ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ

๓. กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. พื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ ครู กศน. ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน ผู้ไม่รู้หนังสือในชุมชน ในพื้นที่ กศน.อำเภอ ๔ กลุ่มศูนย์

๑) กลุ่ม หล่ายดอย จังหวัดลำปาง

๒) กลุ่มอิงดอย จังหวัดแพร่

๓) กลุ่ม ห้าขุนศึก จังหวัดสุโขทัย

๔) กลุ่มอู่ข้าวอู่น้ำ จังหวัดพิจิตร โดย เลือกจังหวัดและอำเภอในเขตภาคเหนือ

แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความต้องการ ความสมัครใจ ความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงาน และพิจารณาความพร้อม

ความสามารถของครู กศน. เพื่อร่วมดำเนินการวิจัย และความพร้อมของกศน.ตำบลในการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดย เลือกจังหวัดและอำเภอในเขตภาคเหนือ แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารที่กำหนดจุดเน้นในการส่งเสริมการรู้หนังสือ คัดเลือกครูจากคุณสมบัติของครูที่มีความสามารถในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ เลือกกลุ่มผู้เรียน โดยพิจารณาจาก ความสนใจ ความพร้อมของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม ในพื้นที่

๑) กลุ่ม หล่ายดอย อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

๒) กลุ่มอิงดอย อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๓) กลุ่ม ห้าขุนศึก อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย

๔) กลุ่มอู่ข้าวอู่น้ำ อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร โดย เลือกจังหวัดและอำเภอในเขตภาคเหนือ

๒. ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ

ศึกษาสภาพการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ เพื่อทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา โดยวิธีการดังนี้

๑. การศึกษาเอกสาร ของ กศน. อำเภอ คือ ๑) แผนปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๗ ๒) รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๕๗๓) หลักสูตรของสถานศึกษา ๔) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ๕) เอกสารที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการรู้หนังสือ

๒. การสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ในพื้นที่การวิจัยทั้ง ๔ แห่ง

๓. กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือตามสภาพ ปัญหา ความต้องการ การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ

จากการศึกษาข้อมูลสภาพการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ ได้ทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาไม่มีหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา มีเพียงสื่อแบบเรียน ส่งเสริมการรู้หนังสือของสำนักงาน กศน. และของสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ และไม่มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสื่อแบบเรียนดังกล่าวมีเนื้อหาหนัก และเป็นเนื้อหาไกลตัวของผู้ไม่รู้หนังสือไม่สอดคล้องกับสภาพ

ความต้องการของผู้เรียน จึงต้องการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพ
บริบทของผู้ไม่รู้หนังสือในพื้นที่การวิจัย และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนใช้
เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาค้างนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๔.๑ ประเด็นคำถาม เป็นประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ใช้ในการสนทนากลุ่ม
เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ ผู้วิจัย
ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับส่งเสริมการรู้หนังสือ พร้อมทั้ง
วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างประเด็นคำถาม

๓) สร้างคำถาม โดยมีคำถามประเด็นหลักของการศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบในเชิง
เหตุผล ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้

๔) นำร่างประเด็นคำถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน
ได้แก่ นางพิมพ์พรรณ ยอดคำ นายสมโภชน์ จันทรวงศ์ และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธ์

๕) ปรับแก้ประเด็นคำถาม

๖) นำประเด็นคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง
ประเด็นคำถามมีดังนี้

สภาพการจัดกิจกรรมการรู้หนังสือของสถานศึกษาที่ผ่านมา

- หลักสูตรการรู้หนังสือหรือไม่ อย่างไร
- แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือมีหรือไม่ อย่างไร
- สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีหรือไม่ อย่างไร
- ผลการจัดกิจกรรมเป็นอย่างไร เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร

แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือในปี งบประมาณ ๒๕๕๘

- ข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือมีการดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่ อย่างไร
- ผลการประเมินระดับการรู้หนังสือได้ดำเนินการประเมินหรือไม่ อย่างไร
- เป้าหมายในการส่งเสริมการรู้หนังสือกำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

- มีแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือในปี งบประมาณ ๒๕๕๘ อย่างไร
- ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร
- ดำเนินการจัดแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือหรือไม่ อย่างไร
- สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมจะใช้สื่ออะไรบ้าง
- ฯลฯ

๔.๒ หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย

หลังจากได้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตรการรู้หนังสือ พร้อมทั้งวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
  - ๒) ศึกษาหลักการพัฒนาหลักสูตร
  - ๓) พัฒนาหลักสูตร โดยมีคณะวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครู กศน. ผู้เรียน และคณะทำงานจาก สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
  - ๔) นำร่างหลักสูตรฯ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรณทอง นายสมโภชน์ จันทร์คำภู และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธ์
  - ๕) ปรับแก้หลักสูตรฯ
  - ๖) นำหลักสูตรฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง
- หลักสูตรการรู้หนังสือไทยตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย
๑. หลักการ
  ๒. จุดหมาย
  ๓. กลุ่มเป้าหมาย
  ๔. โครงสร้างหลักสูตร ระดับการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน
  ๕. การจัดหลักสูตร

๖. การจัดการกระบวนการเรียนรู้
๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
๘. การวัดและประเมินผล
๙. การจบหลักสูตร
๑๐. เอกสารหลักฐานการศึกษา
๑๑. การบริหารหลักสูตร
๑๒. นิยามศัพท์
๑๓. คำหลัก และรายละเอียดคำหลักของสภาพการเรียนรู้

๔.๓ แบบเรียนการรู้หนังสือไทย

หลังจากได้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย ตามสภาพ ปัญหา ความต้องการ การส่งเสริม การรู้หนังสือของสถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาตามกรอบหลักสูตรดังกล่าว มาพัฒนา แบบเรียนการรู้หนังสือไทย โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือ
- ๒) ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบเขตเนื้อหา ของหลักสูตร
- ๓) พัฒนาแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย โดยมี ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครู กศน. และผู้เรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบเรียน
- ๔) นำร่างแบบเรียนการรู้หนังสือไทย เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรรณทอง นายสมโภชน์ จันทระคำภู และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธ์

๕) ปรับแก้แบบเรียนการรู้หนังสือไทย

๖) นำแบบเรียนการรู้หนังสือไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง แบบเรียนนี้ประกอบด้วย เนื้อหาการเรียนรู้ จำนวน ๙ สภาพ ตามคำหลัก จำนวน ๑๐๐ คำ และคำเสริม จำนวน ๗๗ คำ รวม ๑๗๗ คำ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนคือ สภาพที่ ๑ เป็น บทเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนที่อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้ แต่สื่อสารด้วยการฟัง และพูดได้ แล้วจึงเรียนรู้ในสภาพที่ ๒ ถึง สภาพที่ ๙ ซึ่งเป็นบทเรียนที่ใช้สอนการฟัง พูด อ่าน และเขียน จำนวน ๓๑ เรื่อง ทำยเรื่องมีแบบฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเอง

๔.๔ แผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือไทย

หลังจากได้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย ตามสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา และมีแบบเรียนการรู้หนังสือไทย โดยมีเนื้อหาตามกรอบหลักสูตรดังกล่าวแล้ว เพื่อให้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีแบบเรียนการรู้หนังสือไทย ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
  - ๒) ศึกษาหลักการพัฒนาหลักสูตร
  - ๓) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีคณะวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ครู กศน. ผู้เรียน และคณะทำงานจาก สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
  - ๔) นำร่างแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรรณทอง นายสมโภชน์ จันทระคำภู และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธ์
  - ๕) ปรับแก้ แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ
  - ๖) นำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง
- คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือนี้ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือแบบทดสอบก่อนเรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมี เนื้อหาการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมี แบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกข้อมูลผู้เรียน แบบสรุปผลการเรียน และตัวอย่างวุฒิบัตรผู้สำเร็จตามหลักสูตรฯ

๔.๕ แบบบันทึกผลการเรียน

หลังจากได้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย ตามสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา และแบบเรียนการรู้หนังสือไทย โดยมีเนื้อหาตามกรอบหลักสูตรดังกล่าว และมีคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือแก่กลุ่มเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้ครูผู้สอน จะดำเนินประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ตามแบบบันทึกผลการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกำหนดแบบตามเกณฑ์การจบหลักสูตรตามเครื่องมือ ข้อ ๔.๒

เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำแบบบันทึกผลการเรียนรู้
- ๒) ศึกษาหลักสูตรการรู้หนังสือไทย ตามเครื่องมือข้อ ๔.๒
- ๓) จัดทำแบบบันทึกผลการเรียนรู้ โดยมีคณะวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร กศน.

อำเภอ ครู กศน. ผู้เรียน และคณะทำงานจาก สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

- ๔) นำร่างแบบบันทึกผลการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ

จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรรณทอง นายสมโภชน์ จันทระคำภู และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธุ์

- ๕) ปรับแก้แบบบันทึกผลการเรียนรู้

- ๖) นำแบบบันทึกผลการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบบันทึกข้อมูลผลการเรียนตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทยนี้ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุลของผู้เรียน คะแนนการประเมินก่อนเรียน คะแนนความก้าวหน้าระหว่างเรียน และคะแนนผลการประเมินหลังเรียน

๔.๖ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน สร้างขึ้นเพื่อทราบถึงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ เป็นข้อมูลจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ตามหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๒) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมิน

- ๓) สร้างแบบประเมิน โดยกำหนดรายการที่จะตรวจสอบ เขียนรายการที่บ่งชี้การกระทำหรือพฤติกรรม และตรวจสอบว่ารายการนั้นชัดเจน ช้ำซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ จัดเรียงรายการให้เป็นลำดับ จัดเรียงเป็นหมวดหมู่

๔) นำร่างแบบประเมินความพึงพอใจ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรรณทอง นายสมโภชน์ จันทรวงศ์ และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธุ์

๕) ปรับแก้แบบประเมิน

๖) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบปลายปิด และปลายเปิด แบ่ง ออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ ที่ เพศ อายุ อาชีพ และสถานที่เรียน เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียน ประกอบด้วย ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบประเมินชนิดปลายเปิด (Open Ended)

๔.๗ แบบประเมินความพึงพอใจของครู

แบบประเมินความพึงพอใจของครู สร้างขึ้นเพื่อทราบถึงความพึงพอใจของ ครูผู้สอนที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือของ สถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ เป็นข้อมูลจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือไทย ตาม หลักสูตร แบบเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือตามโครงการนี้ พร้อมทั้ง วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมิน

๓) สร้างแบบประเมิน โดยกำหนดรายการที่จะตรวจสอบ เขียนรายการที่บ่งชี้การ กระทำหรือพฤติกรรม และตรวจสอบว่ารายการนั้นชัดเจน ช้าซ้อนกับรายการอื่นหรือไม่ จัดเรียงรายการให้เป็นลำดับ จัดเรียงเป็นหมวดหมู่

๔) นำร่างแบบประเมินความพึงพอใจ เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ นายจรณชัย วรรณทอง นายสมโภชน์ จันทรวงศ์ และนางสาวกมลธรรม ชื่นพันธุ์

๕) ปรับแก้แบบประเมิน

๖) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบปลายปิด และปลายเปิด แบ่ง ออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ ที่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กศน. เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูผู้สอน ประกอบด้วย ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการ เรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบประเมินชนิดปลายเปิด (Open Ended)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในทุกด้าน ๆ ด้าน ดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาสภาพการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอ เพื่อทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือของสถานศึกษา โดย วิธีการดังนี้

๑) การศึกษาเอกสารของ กศน. อำเภอ คือ ๑) แผนปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๗
๒) รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๕๗ ๓) หลักสูตรของสถานศึกษา ๔) แผนการจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ๕) เอกสารที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

๒) การสนทนากลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ในพื้นที่ การวิจัยทั้ง ๔ แห่ง ดำเนินการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน. ตำบล และผู้เรียน ของสถานศึกษาใน ๔ อำเภอ ได้แก่ ๑) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ๒) อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ๓) อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย และ ๔) อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเอง

๒. ศึกษาผลการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ของพื้นที่การวิจัยทั้ง ๔ แห่ง ที่ใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย มีแบบเรียนการรู้หนังสือไทย และใช้คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ตามโครงการวิจัยครั้งนี้ โดยลงพื้นที่ด้วยตนเองเพื่อติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมตามแผน ติดตามผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่วิจัยทั้ง ๔ แห่ง โดยมีแบบบันทึกผลการเรียนรู้ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน แบบประเมินความพึงพอใจของครู

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา ว่ามีการสำรวจข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ แล้วนำมากำหนดเป้าหมายในแผนปฏิบัติการประจำปี หรือไม่ อย่างไร ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ สถานศึกษามีหรือใช้หลักสูตร สื่อ แบบเรียนอะไรบ้าง มีแผนหรือคู่มือในการจัดกิจกรรมอย่างไร และผลการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ทำการจดบันทึกตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นดังกล่าวจนครบทั้ง ๔ แห่ง

๒. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ดำเนินการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ ครูอาสาสมัคร ครู กศน. ตำบล และผู้เรียนของสถานศึกษาใน ๔ อำเภอ ได้แก่ ๑) อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ๒) อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ๓) อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย และ ๔) อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ของการวิจัย

๓. ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการเรียนรู้ เมื่อครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบตามแผนการส่งเสริมการรู้หนังสือแล้ว ครูผู้สอนบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน และสรุปผลการเรียนว่าแต่ละคน ผ่านหรือไม่ผ่าน เมื่อได้ข้อมูลครบทั้ง ๔ แห่งแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๔. ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

เป็นข้อมูลจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๕. ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของครู

ข้อมูลความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ เป็นข้อมูลจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล สภาพ ปัญหา และความต้องการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ และนำข้อมูล สภาพ ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษามาจัดทำหลักสูตร แบบเรียนและคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยนำเสนอผลการศึกษา เป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สภาพบริบท สภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา

ตอนที่ ๒ แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา

ตอนที่ ๑ สภาพบริบท สภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษา

๑. กศน.อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

อำเภอเกาะคา ตั้งอยู่ทางตอนกลาง ค่อนไปทางทิศใต้ของจังหวัด ห่างจากตัวเมืองลำปาง ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน ๓๔๔,๔๗๐ ไร่หรือ ๕๕๑ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในที่ราบบนเนินและที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำและภูเขา พื้นที่ร้อยละ ๗๐ เป็นที่ราบ เป็นที่ราบกว้างใหญ่ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ร่วนซุย เหมาะแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน ได้แก่แม่น้ำวัง แม่น้ำยาว และแม่น้ำจางไหลผ่าน มีอ่างเก็บน้ำหลายแห่ง ได้แก่ อ่างแม่ฮาม อ่างแม่เหิน อ่างแม่ฮวก อ่างแม่เถา อ่างแม่เปาะ อ่างห้วยแมธิ อ่างแม่ไฮ อ่างแม่ติ่ม อ่างห้วยคอกช้าง อ่างห้วยฮวก และอ่างห้วยงูสิงห์

ปัจจุบัน มีประชากร จำนวน ๖๑,๕๙๑ คน แยกเป็นชาย ๒๙,๙๘๓ คน หญิง ๓๑,๖๐๘ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และรับจ้างทั่วไป มีอาชีพเสริม ได้แก่ โรงงานเซรามิกส์ ที่ทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ๔๑,๖๘๖ บาท

อำเภอเกาะคา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น

๑. การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๙ ตำบล ๗๘ หมู่บ้าน
ประกอบด้วย

๑. ตำบลลำปางหลวง มีจำนวน ๑๒ หมู่บ้าน
๒. ตำบลนาแก้ว มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๓. ตำบลไหล่หิน มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน
๔. ตำบลวังพร้าว มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๕. ตำบลศาลา มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๖. ตำบลเกาะคา มีจำนวน ๙ หมู่บ้าน
๗. ตำบลนาแสง มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๘. ตำบลท่าผา มีจำนวน ๙ หมู่บ้าน
๙. ตำบลใหม่พัฒนา มีจำนวน ๙ หมู่บ้าน

๒. การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๐ แห่ง
ประกอบด้วย

๑. เขตเทศบาลตำบลเกาะคา
๒. เขตเทศบาลตำบลลำปางหลวง
๓. เขตเทศบาลตำบลนาแก้ว
๔. เทศบาลตำบลศาลา
๕. เทศบาลตำบลไหล่หิน
๖. เทศบาลตำบลท่าผา
๗. เทศบาลตำบลเกาะคาแม่ยาว
๘. เทศบาลตำบลวังพร้าว
๙. เทศบาลตำบลนาแสง
๑๐. เทศบาลตำบลใหม่พัฒนา

จำนวน ๗๘ หมู่บ้าน

เขตเทศบาล

จำนวน ๕๔ หมู่บ้าน

เขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๔ หมู่บ้าน

สถานศึกษาตั้งอยู่ในอำเภอเกาะคา ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพ ๑ แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๓ แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา ๒๘ แห่ง โรงเรียนเอกชน ๓ แห่ง กศน.อำเภอ ๑ แห่ง กศน.ตำบล จำนวน ๙ แห่ง ห้องสมุดประชาชน ๑ แห่ง และบ้านหนังสือชุมชน จำนวน ๓๙ แห่ง

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานประเพณีรดน้ำดำหัว ในวันสงกรานต์ งานยี่เป็งวัดพระธาตุลำปางหลวง งานสงฆ์วัดพระธาตุลำปางหลวง พระธาตุจอมปิง เช่น งานสลากภัต และวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น มีวัด ๖๙ แห่ง โบสถ์ ๑ แห่ง ประชาชนร้อยละ ๙๘ พูดภาษาพื้นเมือง ร้อยละ ๒ พูดภาษาไทยภาคกลางและอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการในด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรี โดยมีศูนย์ดูแลเด็ก ๓๗ แห่ง มีกลุ่มอาชีพ ๓ ประเภท ได้แก่ กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานและดอกไม้ประดิษฐ์ และลานค้าชุมชน ๕ แห่ง โรงงานผลิตเซรามิก จำนวน ๕๐ แห่ง

สภาพปัญหาที่สำคัญของอำเภอเกาะคา มีหลายปัญหา แต่พอสรุปได้ดังนี้ พื้นที่บางส่วนสภาพไม่เหมาะสมทำการเกษตรและบางส่วนขาดแคลนน้ำ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ผู้คนอพยพไปทำงานต่างถิ่น ขาดการพัฒนาคนอย่างจริงจัง วิธีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนมีลักษณะบริโภคนิยม และวัตถุนิยม

กศน.อำเภอเกาะคา มีบุคลากร จำนวน ๒๐ คน มีนางจิตาภา สนนิคม เป็นผู้บริหาร มีข้าราชการครู ๑ คน บรรณารักษ์ ๑ คน ครูอาสาสมัคร ๔ คน ครูกศน.ตำบล ๗ คน ครู ศรช. ๒ คน และเจ้าหน้าที่ ๔ คนทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้กำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ตามบทบาทภารกิจของกศน.อำเภอไว้อย่างชัดเจน ในส่วนของการส่งเสริมการรู้หนังสือก็เช่นกัน ได้กำหนดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อจัดการเรียนการสอนตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และมีอัตราการลดลงของผู้ไม่รู้หนังสือ และ ๓) เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้ไม่รู้

หนังสือ หรือผู้พิมพ์หนังสือ เจริญปริมาณ จำนวน ๓๕ คน และเชิงคุณภาพร้อยละ ๕๐ ผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน และกำหนดงบประมาณ จำนวน ๑๖,๕๐๐ บาท จากรายงานผลการดำเนินงานผลการดำเนินงานประจำ ๒๕๕๗ มีผู้ผ่านการประเมิน จำนวน ๗ คน จากการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหารและบุคลากรของกศน.อำเภอเกาะคา พบว่าสถานศึกษายังขาดหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ คู่มือการส่งเสริมการรู้หนังสือ แต่มีสื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสำนักงาน กศน.ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่กลุ่มเป้าหมาย มีการกำหนดงานส่งเสริมการรู้หนังสือในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓๕ คน และได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรม จำนวน ๑๖,๕๐๐ บาท มีผู้ผ่านการประเมินการรู้หนังสือ จำนวน ๗ คน เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนและนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรม กล่าวคือมีข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือจากแหล่งต่างๆ เช่น ข้อมูลจาก จปฐ. ข้อมูลของ กศน.อำเภอ และข้อมูลที่รายงานทางเว็บไซต์ และไม่นำมาใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการรู้หนังสือ นอกจากนี้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ เป็นครูอาสาสมัครฯ มีภารกิจมากทั้งจากงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในสำนักงาน คือ งานแผนงานโครงการ งานพัสดุ งานส่งเสริมการรู้หนังสือ และงานอื่น ๆ ตลอดจนผู้เรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และเข้าเรียนไม่ต่อเนื่อง ส่วนความต้องการและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา คือการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ ให้มีขอบเขตเนื้อหาที่เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนและแบบเรียนที่มีเนื้อหาว่าง ๆ ไม่ยาก และต้องการแผนหรือคู่มือการจัดการเรียนการสอน

๒. กศน.อำเภอลอง จังหวัดแพร่

อำเภอลอง ตั้งอยู่ในที่ราบหุบ พื้นที่ร้อยละ ๙๐ เป็นภูเขาป่าไม้ เป็นเขตป่าสงวน จำนวน ๕๗๑,๑๒๕ มีพื้นที่การเกษตร ประมาณ ๙๐,๖๐๘ ไร่ คิดเป็น ๑๐.๒๓ % ของพื้นที่ทั้งหมด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดแพร่ ห่างจากจังหวัดแพร่ประมาณ ๔๒ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ๖๒๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๘๘๕,๓๔๐.๖๒ ไร่ หรือประมาณ ๑,๔๑๖ ตารางกิโลเมตร มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการเกษตรของอำเภอ คือ แม่น้ำยมและลำห้วยต่าง ๆ ของอำเภอ

ปัจจุบัน มีประชากร จำนวน ๖๑,๓๒๑ คน แยกเป็นชาย ๓๐,๘๓๓ คน หญิง ๓๐,๔๘๘ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่และทำสวน การจ้างแรงงานส่วนใหญ่เป็นการจ้างแรงงานด้านการเกษตรกรรม ว่างงาน หลังฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตการเกษตร ประชากรบางส่วนทำงานต่างอำเภอ ต่างจังหวัด และต่างประเทศ ถือว่าเป็นรายได้ที่สูง สถิติที่เคยบันทึกไว้ จากการส่งเงินผ่านไปรษณีย์และธนาคาร ประมาณเดือนละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

อำเภอแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๙ ตำบล ๙๐ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

๑. ตำบลหัวทุ่ง	มีจำนวน	๙	หมู่บ้าน
๒. ตำบลบ้านปิน	มีจำนวน	๑๒	หมู่บ้าน
๓. ตำบลทุ่งแล้ง	มีจำนวน	๑๒	หมู่บ้าน
๔. ตำบลตำมอก	มีจำนวน	๘	หมู่บ้าน
๕. ตำบลเหล็กกลอง	มีจำนวน	๘	หมู่บ้าน

เขตเทศบาล มี ๖ แห่ง คือ

๑. เขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ ประกอบด้วยหมู่ที่ ๖ - ๑๐
๒. เขตเทศบาลตำบลบ้านปิน ประกอบด้วยหมู่ที่ ๔ - ๕
๓. เขตเทศบาลตำบลแม่ปาน มีจำนวน ๖ หมู่บ้าน
๔. เทศบาลตำบลเวียงต้า มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน
๕. เทศบาลตำบลแม่ลานนา ประกอบด้วยหมู่ที่ ๑-๕, ๑๑-๑๔
๖. เทศบาลตำบลปากกาง มีจำนวน ๙ หมู่บ้าน

สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอลอง ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา ๕๑ แห่ง โรงเรียนเอกชน ๓ แห่ง กศน.อำเภอ ๑ แห่ง กศน.ตำบล จำนวน ๙ แห่ง ห้องสมุดประชาชน ๑ แห่ง และบ้านหนังสือชุมชน จำนวน ๔๔ แห่ง

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานประเพณีรดน้ำดำหัว ในวันสงกรานต์ การทำบุญอุทิศให้บรรพบุรุษ ญาติ ที่ล่วงลับในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานสลากภัต และวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น มีวัด ๒๓ แห่ง สำนักสงฆ์ ๒๑ แห่ง วัดร้าง ๗ แห่ง มีศาลเจ้า ๑ แห่ง ประชาชน ร้อยละ ๙๘ พูดภาษาพื้นเมือง ร้อยละ ๒ พูดภาษาไทยภาคกลางและอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการในด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรี โดยมีศูนย์ดูแลเด็ก ๑๑ แห่ง ศูนย์เยาวชนตำบล จำนวน ๗ แห่ง กลุ่มอาชีพเยาวชน จำนวน ๗ กลุ่ม กลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน ๘๑ กลุ่ม กลุ่มสตรีทอผ้า จำนวน ๙ กลุ่ม และศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน ๒ แห่ง และมีโรงพยาบาล ขนาด ๓๐ เตียง ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๙ แห่ง ร้านขายยา ๖ แห่งและคลินิก ๗ แห่ง

สภาพปัญหาที่สำคัญของอำเภอทอง มีหลายปัญหา แต่พอสรุปได้คือ ปัญหาเกษตรกรทำงานได้ไม่ตลอดทั้งปี ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในการทำนา ทำไร่และทำสวน เมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวจึงมีเวลารว่าง ส่วนใหญ่จะไปรับจ้างยังต่างถิ่นบางส่วนรับจ้างตัดไม้ให้แก่นายทุน ซึ่งสภาพทั่วไปของอำเภอทอง ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา ป่าไม้ถูกทำลาย จึงส่งผลให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ปริมาณน้ำฝนน้อยลง แหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเกษตร บางแห่งก็ตื้นเขิน ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา การเจาะน้ำบาดาล ทำด้วยความยากลำบาก บางแห่งก็ไม่สามารถขุดเจาะได้ ส่วนที่เจาะน้ำที่ได้ก็ปนสนิมเหล็ก และปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งบุตรหลานศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูง เมื่อเด็กจบการศึกษามัธยมศึกษา จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการรับจ้าง

กศน.อำเภอทอง มีบุคลากร จำนวน ๑๗ คน มีนางสาวเสาวนีย์ ขาดิพงษ์ เป็นผู้บริหาร มีข้าราชการครู ๑ คน ครูอาสาสมัคร ๒ คน ครูกศน.ตำบล ๑๐ คน ครู ๓๒ คน บรรณารักษ์ ๑ คน และพนักงานบริการ ๑ คน ทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้กำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ตามบทบาทภารกิจของ กศน.อำเภอทองอย่างชัดเจน ในส่วนของการส่งเสริมการรู้หนังสือก็เช่นกัน ได้กำหนดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อจัดการเรียนการสอนตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และมีอัตราการลดลงของผู้ไม่รู้หนังสือ ๓) เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ ๔) เพื่อจัดทำกรวิจัยและพัฒนารูปแบบการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้ไม่รู้หนังสือ หรือผู้ลืมหนังสือ

เชิงปริมาณ จำนวน ๑๕๐ คน และเชิงคุณภาพร้อยละ ๕๐ ผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถผ่านเกณฑ์ การประเมิน และได้รับงบประมาณ จำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท จากรายงานผลการดำเนินผลการ ดำเนินงานประจำ ๒๕๕๗ ไม่มีผู้ผ่านการประเมิน

จากการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหารและบุคลากรของกศน.อำเภอลอง พบว่าสถานศึกษายังขาดหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ คู่มือการส่งเสริมการรู้หนังสือ แต่มีสื่อ ส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสำนักงาน กศน. สำหรับกลุ่มเป้าหมายทั่วไป และมีแบบเรียนส่งเสริมการรู้ หนังสือนี้อยู่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ของสถาบันพัฒนาการศึกษา นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือสำหรับกลุ่มเป้าหมายบนพื้นที่สูง กำหนดแผนงานการ ส่งเสริมการรู้หนังสือในแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๕๗ อย่างชัดเจน กำหนดเป้าหมาย จำนวน ๑๕๐ คน ได้รับงบประมาณ จำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท แต่ไม่มีผู้ผ่านการประเมินการรู้หนังสือ มี ครูผู้สอน เป็นครูอาสาสมัครฯ ซึ่งมีภารกิจทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย คือ งานแผนงานโครงการ งาน พัสดุ งานการจัดการศึกษาสายอาชีพ และไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสืออย่างเต็มที่ กอปรกับผู้เรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เข้าเรียนไม่ต่อเนื่องและไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้ หนังสือนี้อีก ส่วนพื้นที่ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มชาวไทยภูเขา หากดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถจบหลักสูตรที่กำหนดได้ ส่วนความต้องการและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา คือดำเนินการตรวจสอบข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือและสำรวจความต้องการ ประเมินระดับการรู้หนังสือ ไทย และชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ชักชวนให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ พร้อมทั้งกำหนดเป็นเป้าหมายในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และ ต้องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ ให้มีเนื้อหาที่ง่าย เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนที่ยังไม่สามารถอ่าน และเขียนได้ พร้อมทั้งต้องการแบบเรียน แผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

๓. กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย

อำเภอบ้านด่านลานหอย ตั้งอยู่ในที่ราบเชิงเขา มีทิวเขาอยู่ด้านทิศเหนือคือเทือกเขา แม่มอกและแม่ลำพัน และทิศตะวันออกมีเทือกเขาหลวง มีเขตป่าสงวนแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ ป่า สงวนแม่มอก แม่ลำพัน และเขตป่าสงวนเขาหลวง มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือคลองแม่ลำพัน เป็นคลองสายหลักไหลผ่าน แต่มีน้ำไม่ตลอดทั้งปี มีพื้นที่ทางการเกษตร ประมาณ ๒๑,๕๐๐ ไร่พื้นที่

ส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อำเภอบ้านด่านลานหอย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของ จังหวัดสุโขทัย ห่างจากจังหวัดสุโขทัยประมาณ ๒๘ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ๔๔๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๑๘.๑๑ ไร่ ปัจจุบัน มีประชากร จำนวน ๔๓,๕๙๘ คน แยกเป็น ชาย ๒๑,๙๙๘ คน และหญิง ๒๑,๖๐๐ คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่ถั่ว ฯลฯ นอกจากนี้ยังเลี้ยงสัตว์หลายชนิด เช่น หมู วัว ไก่ เป็ด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ๑ แห่ง

อำเภอบ้านด่านลานหอย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ ตำบล ๗๑ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

๑. ตำบลลานหอย มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน
๒. ตำบลบ้านด่าน มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๓. ตำบลตลิ่งชัน มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน
๔. ตำบลวังน้ำขาว มีจำนวน ๑๗ หมู่บ้าน
๕. ตำบลหนองหญ้าปล้อง มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน
๖. ตำบลวังลึก มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน
๗. ตำบลวังตะคร้อ มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน

เขตเทศบาล มี ๒ แห่ง คือ

๑. เขตเทศบาลตำบลลานหอย ประกอบด้วยหมู่ที่ ๑๒-๔๘ และหมู่ที่ ๓ บางส่วน
๒. เขตเทศบาลตำบลตลิ่งชัน ประกอบด้วยหมู่ที่ ๑-๑๐

สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านด่านลานหอยได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา ๒๔ แห่ง กศน.อำเภอ ๑ แห่ง กศน.ตำบล จำนวน ๗ แห่ง ห้องสมุดประชาชน ๑ แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีแห่ชูชก มีวัด ๑๖ แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทย

สภาพปัญหาที่สำคัญของอำเภอบ้านด่านลานหอย มีหลายปัญหา แต่พอสรุปได้คือ ปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร และการบริโภค ปัญหาการว่างงาน และปัญหาเยาวชน

กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย มีบุคลากรจำนวน ๑๖ คน มีนายสำราญ ใจตา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีบรรณารักษ์ชำนาญการ ๑ คน บรรณารักษ์อัตราจ้าง ๑ คน ครู อาสาสมัครฯ ๓ คน ครู กศน.ตำบล ๗ คน และครู ศรช. ๓ คน และนักการภารโรง ๑ คน ทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้กำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ตามบทบาทภารกิจของ กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอยไว้อย่างชัดเจน ในส่วนของการส่งเสริมการรู้หนังสือก็เช่นกัน ได้กำหนดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- ๑) เพื่อจัดการเรียนการสอนตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านด่านลานหอย ให้สามารถอ่านออก เขียนได้ และมีอัตราการลดลงของผู้ไม่รู้หนังสือ และ
- ๓) เพื่อสามารถพัฒนาตนเอง และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ คือผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้ลืมนักเรียนเชิงปริมาณ จำนวน ๗๐ คน และเชิงคุณภาพร้อยละ ๕๐ ผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน และกำหนดงบประมาณ จำนวน ๓๘,๕๐๐ บาท จากรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๕๗ ไม่มีผู้ไม่รู้หนังสือที่ผ่านการประเมิน จากการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหารและบุคลากรของ กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย พบว่าไม่มีสถานศึกษายังขาดหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ คู่มือการส่งเสริมการรู้หนังสือ และสื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ แต่ใช้สื่อส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับชาวเขา ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ และสื่อของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ไม่มีผู้ผ่านการประเมินการรู้หนังสือ เนื่องจากมีข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ แต่ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน กล่าวคือ มีข้อมูลจาก จปฐ. ข้อมูล ของกศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย และข้อมูลที่รายงานทางเว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่ไม่ตรงกัน และไม่นำมาใช้ในการวางแผนการส่งเสริมการรู้หนังสือผู้ไม่รู้หนังสือ ใช้แบบเรียนการส่งเสริมการรู้หนังสือของสำนักงาน กศน.ซึ่งมีเนื้อหาที่มาก และเนื้อหายากไม่ดึงดูดใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ทำให้เป้าหมายในการเรียน และออกกลางคัน กอปรครูผู้สอน เป็นครูอาสาสมัครฯ มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในสำนักงาน คือ งานแผนงานโครงการ และไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสืออย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้ไม่รู้หนังสือมีอายุค่อนข้างมาก และมีภารกิจการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและรับจ้าง จึงจำเป็นต้องไปประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวเป็นหลัก จึงมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เข้าเรียนไม่ต่อเนื่อง แต่ยังมี

ผู้เรียนบางส่วนที่มีความต้องการในการอ่านออก และเขียนให้ได้ เพื่อใช้สมาร์ทโฟน ใช้ไลน์ในการสื่อสาร โดยมีครูเป็นผู้สอน และบุตรหลานช่วยสอนเพิ่มเติมจากครู ส่วนความต้องการและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา คือต้องการพัฒนาหลักสูตร และแบบเรียนที่มีเนื้อหาที่ง่าย ไม่ยาก และมีจำนวนคำที่ไม่มากเกินไป เพราะผู้เรียนยังไม่สามารถอ่าน และเขียนได้ ควรเริ่มตั้งแต่การสอนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกดคำ แบบแจกลูก ใช้คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้เรียนช่วยกำหนดคำที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันมีสื่อมากมาย หลากหลาย ยากต่อการเลือกใช้ เนื่องจากไม่มีแผนการจัดกิจกรรม แต่ต้องการแบบเรียนที่เนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และมีแผนการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ควรมีการช่วยกันพัฒนาสื่อ แบบเรียน รวมถึงแผนการส่งเสริมการรู้หนังสือ

๖. กศน.อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

อำเภอโพทะเล ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ของจังหวัดพิจิตร ห่างจากจังหวัดพิจิตร ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ๓๔๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๔๘๒,๑๒๒ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มริมแม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มีชั้นดินตะกอนหนาเหมาะแก่การเพาะปลูก มีพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ ๒๗๓,๓๗๑ ไร่ มีป่าสงวน ประมาณ ๑,๑๔๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘๘๕ ไร่ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการเกษตรของอำเภอ คือ แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน

ปัจจุบัน มีประชากร จำนวน ๖๐,๕๐๒ คน แยกเป็น ชาย ๒๙,๖๘๘ คน หญิง ๓๐,๘๑๔ คนประกอบด้วย คนไทย คนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยอีสาน ภาษาพูดส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาถิ่นอีสานและภาษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ทำสวน และประมง รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ๖๐,๙๕๐.๘๗ บาท

อำเภอโพทะเลแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๑ ตำบล ๙๗ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

๑. ตำบลโพทะเล
๒. ตำบลท้ายน้ำ
๓. ตำบลทะนง
๔. ตำบลท่าบัว
๕. ตำบลวัดขวาง

๖. ตำบลท่าขมิ้น
๗. ตำบลท่าเสา
๘. ตำบลบ้านน้อย
๙. ตำบลท่าม่วง

เขตเทศบาล

๑. เขตเทศบาล โพนทะเล
๒. เขตเทศบาลตำบลท่าเสา
๓. เทศบาลตำบลบางคลาน
๔. เทศบาลตำบลทุ่งน้อย

สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอโพนทะเล ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๔ แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา ๓๔ แห่ง กศน.อำเภอ ๑ แห่ง กศน.ตำบล จำนวน ๑๑ แห่ง ห้องสมุดประชาชน ๑ แห่ง และบ้านหนังสือชุมชน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการพัฒนาเด็ก โดยมีศูนย์ดูแลเด็ก ๙ แห่ง กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาชีพผลิตน้ำพริกชนิดต่าง ๆ และมีโรงพยาบาล ขนาด ๖๐ เตียง ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑๐ แห่ง

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีไหลกขนมเงินโบราณ ประเพณีปล่อยโคมลอย การทำบุญอุทิศให้บรรพบุรุษ ญาติที่ล่วงลับ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานสลากภัต และวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น มีวัด ๓๗ แห่ง สำนักสงฆ์ ๕ แห่ง มีศาลเจ้า ๓ แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่ พูดภาษาไทย บางส่วนพูดภาษาไทยอีสาน และอื่น ๆ

กศน.อำเภอโพนทะเล มีบุคลากร จำนวน ๑๗ คน มีนางเบญจมาศ สระทองห้อยม เป็นผู้บริหาร มีครูผู้ช่วย ๑ คน ครูอาสาสมัครฯ ๕ คน มีครูกศน.ตำบล ๔ คน และครูครช. ๖ คน ทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้กำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ตามบทบาทภารกิจของกศน.อำเภอไว้อย่างชัดเจน ในส่วนของการส่งเสริมการรู้หนังสือก็เช่นกัน ได้กำหนดโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อจัดการเรียนการสอนตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่สามารถอ่าน

ออกเขียนได้ และมีอัตราการลดลงของผู้ไม่รู้หนังสือ และ ๓) เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้ไม่รู้หนังสือ หรือผู้ลืมนักหนังสือเชิงปริมาณ จำนวน ๗๙ คน และเชิงคุณภาพร้อยละ ๕๐ ผู้เรียน ผู้รับบริการสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน และกำหนดงบประมาณ จำนวน ๒๓,๗๐๐ บาท จากรายงานผลการดำเนินงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๕๗ ไม่มีผู้ผ่านการประเมิน

จากการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหารและบุคลากรของกศน.อำเภอโพทะเล พบว่า สถานศึกษายังขาดหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ คู่มือการส่งเสริมการรู้หนังสือ แต่มีสื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ ที่สำนักงาน กศน.จังหวัดพิจิตรจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ กำหนดงานส่งเสริมการรู้หนังสือในแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๗๙ คน และได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรมจำนวน ๒๓,๗๐๐ บาท ไม่มีผู้ผ่านการประเมินการรู้หนังสือ เนื่องจากขาดหลักสูตร แบบเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน สื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ มีเนื้อหายาก ไม่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนส่วนใหญ่ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ครูผู้สอน เป็นครูอาสาสมัครฯ มีภารกิจมากจากงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในสำนักงาน คือ งานแผนงานโครงการ และไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสืออย่างเต็มที่ และผู้เรียนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เข้าเรียนไม่ต่อเนื่อง ส่วนความต้องการ แนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา คือต้องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ ให้มีขอบเขตเนื้อหาที่เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนยังไม่สามารถอ่าน และเขียนได้ จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการอ่าน เขียนเบื้องต้นก่อน ตั้งแต่การสอนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกดคำ แบบแจกลูก ใช้คำที่ใช้ในชีวิตประจำวันกำหนดเป็นเนื้อหาในหลักสูตร โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและ แบบเรียน

สถานศึกษา กศน.อำเภอทั้ง ๔ แห่ง ประกอบด้วย กศน.อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง กศน.อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย และกศน.อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ขาดหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา ไม่มีคู่มือในการส่งเสริมการรู้หนังสือ มีสื่อสำหรับการส่งเสริมการรู้ เช่น หนังสือสำหรับชาวเขา ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ แบบเรียน สื่ออื่นๆ สำหรับจัดการเรียนรู้ ให้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้ไม่รู้หนังสือของแต่ละสถานศึกษา มีทั้งผู้ลืมนักหนังสือ และไม่รู้หนังสือ ไม่สามารถอ่าน และเขียนได้ นอกจากนี้ สถานศึกษา

มีการจัดทำแผนการส่งเสริมการรู้หนังสือในแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างชัดเจน และได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ แต่ผลการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากสถานศึกษาขาดหลักสูตร สื่อ และคู่มือการส่งเสริมการรู้หนังสือที่เป็นของสถานศึกษา มีเพียงหลักสูตร และแบบเรียน ของสำนักงาน กศน. กอปรกับครูมีภาระงานมาก อีกทั้งผู้เรียนยังไม่เห็นความสำคัญของการรู้หนังสือ และหลักสูตร แบบเรียนมีขอบเขตเนื้อหาที่ยาก ไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาที่เป็นพื้นที่การวิจัยทั้ง ๔ แห่งจึงมีความต้องการที่สอดคล้องกัน คือ การพัฒนาหลักสูตรการรู้หนังสือที่เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนมีทั้งผู้ลืมนหนังสือและผู้ไม่รู้หนังสือ จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการอ่าน การเขียนเบื้องต้น ตั้งแต่การสอนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกดคำ แบบแจกลูก ใช้คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กำหนดเป็นเนื้อหาในหลักสูตร โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและแบบเรียน และต้องการคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือเพื่อให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตอนที่ ๒ แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือ

กศน.อำเภอที่เป็นพื้นที่วิจัยครั้งนี้ มีความต้องการในการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับกลุ่มเป้าหมาย มีหลักสูตร มีแบบเรียนที่จำเป็นขึ้นตามหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย และมีคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามกรอบและเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีเนื้อหาจากสภาพบริบท ของชุมชน ผู้เรียน คำที่ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีแบบฝึกทักษะการฟัง การพูดการอ่าน และการเขียน ที่กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนด

๓. คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งมีเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ

๑. หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย

หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีเนื้อหาจากสภาพบริบท ของชุมชน ผู้เรียน คำที่
ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน รายละเอียดดังนี้

ความนำ

ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นภาษากลางในการสื่อสาร เป็นมรดก
ทางวัฒนธรรม การรู้หนังสือไทยเป็นความสามารถพื้นฐานในการติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ การ
แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตคนไทยทุกคนและผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงจำเป็นต้อง
เรียนรู้ภาษาไทยให้เข้มแข็ง อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นไทย ความภาคภูมิใจ ความมีเอกลักษณ์
มีอารยธรรมและความเจริญของชาติไทย การรู้หนังสือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นเครื่องมือสำคัญ
สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้
ประชาชนชาวไทยและประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันและ
สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละ
บุคคล รวมทั้งการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังมี
ผู้ไม่รู้หนังสืออยู่มากพอสมควร ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยสภาพการรู้หนังสือของประชากรวัย
แรงงานที่ไม่รู้หนังสือ ในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย ระบุว่าประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๑๑,๑๙๐,๗๕๘ คนทั่ว
ประเทศ เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน ๒๖๒,๗๐๘ คน สาเหตุของการไม่รู้หนังสือของประชากรวัย
แรงงาน ส่วนใหญ่มีสาเหตุสำคัญมาจากการลืมหนังสือ และไม่เคยเรียนหนังสือ ส่วนใหญ่มีความ
ต้องการและความจำเป็นของการรู้หนังสือ ด้านการคิดคำนวณเลข ด้านการอ่านและการเขียน
ภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการประกอบอาชีพและรับทราบข้อมูล
ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งผู้ไม่รู้หนังสือที่เป็นประชากรไทยนี้ สามารถฟัง พูดภาษาไทยได้แต่ยังอ่าน
และเขียนภาษาไทยไม่ได้

กอปรกับผลการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอด
ชีวิตของชุมชนของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ พบว่า การจัดกิจกรรมการ
ส่งเสริมการรู้หนังสือสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ มีระดับการปฏิบัติในการส่งเสริมการรู้หนังสือใน
ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สถาบัน กศน.ภาคเหนือ จึงประสงค์หาแนวทางเพื่อส่งเสริมการรู้

หนังสือที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ เพื่อส่งเสริมให้ประชากรวัยแรงงานผู้ไม่รู้หนังสือ ได้ฝึกทักษะการรู้หนังสือ ทั้งด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. อำเภอในเขตภาคเหนือ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยที่ไม่รู้หนังสือ หรือลืมนหนังสือ และประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเรียนรู้ภาษาไทยได้เรียนรู้หนังสือไทย อันจะเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้ไม่รู้หนังสือโดยนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

หลักการ

๑. เป็นการจัดการศึกษาตามหลักการสอน ฟัง พูด อ่าน เขียน แบบแจกลูกที่เน้นให้ผู้เรียนที่ฟัง พูดภาษาไทยให้อ่านและเขียนได้
๒. เป็นการจัดการศึกษาตามหลักการสอนอ่าน เขียน การรู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ (Functional Literacy) ที่เน้นการเรียนรู้หนังสือไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้นที่บูรณาการกับสภาพความต้องการและปัญหาของสังคมที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
๓. มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา เวลาเรียน วิธีเรียน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล โดยเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามปรัชญาคิดเป็น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม เป็นสำคัญ

จุดหมาย

ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะการ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย และการคิดคำนวณเบื้องต้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

๑. ประชาชนชาวไทยที่ไม่รู้หนังสือไทย
๒. ประชาชนชาวไทยที่ลืมนหนังสือไทย

๓. ประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเรียนรู้ภาษาไทย

โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา มีแนวปฏิบัติในการพัฒนาสภาพการเรียนรู้เฉพาะสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ไว้ดังนี้

๑. ระดับการศึกษา

ระดับการรู้หนังสือไทย

๒. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

๒.๑ มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างน้อย ๑๐๐ คำ

๒.๒ สามารถใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ในภาษาไทย

๒.๓ สามารถใช้การคำนวณเบื้องต้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

๓. ตัวชี้วัด

๓.๑ ฟัง พูด อ่าน เขียน คำ ประโยค ได้อย่างเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ

๓.๒ อ่าน เขียนตัวเลขไทย เลขอารบิก จำนวน และคำนวณ การบวก ลบ เบื้องต้นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๔ ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

๔. ขอบข่ายเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหาประกอบด้วยการเรียนรู้คำหลัก อย่างน้อย ๑๐๐ คำ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน การใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการคิด

คำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการอยู่ในสภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน ครอบคลุม
ชุมชนและสังคมอย่างน้อย ๙ สภาพ ดังนี้

สภาพที่ ๑ พื้นฐานการรู้หนังสือไทย

เรื่องที่ ๑ พยัญชนะไทย

เรื่องที่ ๒ สระในภาษาไทย

เรื่องที่ ๓ การผสมพยัญชนะกับสระ อะ อา อี อี้ อื อู อุ

เรื่องที่ ๔ การผสมพยัญชนะกับสระ เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เอาะ ออ

เรื่องที่ ๕ การผสมพยัญชนะกับสระ เออะ เออ อัว เอียะ เอ็ย เอื้อะ เอื้อ

เรื่องที่ ๖ การผสมพยัญชนะกับสระ อำ ไอ โไอ เอา ฤ ฎ

เรื่องที่ ๗ การผันพยัญชนะตามเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทย

เรื่องที่ ๘ ตัวสะกดแม่ กน กม เกย เกอว

เรื่องที่ ๙ ตัวสะกดแม่กง กก กต กบ

เรื่องที่ ๑๐ การอ่านคำที่มีเครื่องหมาย ไม้ไตคู่ ตัวการ์นต์ ไม้ยมก

เรื่องที่ ๑๑ อักษรนำ

เรื่องที่ ๑๒ อักษรควบกล้ำ

เรื่องที่ ๑๓ การอ่านและเขียนตัวเลข

เรื่องที่ ๑๔ การบวก ลบเลขจำนวนสี่หลัก

สภาพที่ ๒ ร่างกายของเรา

เรื่องที่ ๑ ส่วนต่าง ๆ ของใบหน้า

เรื่องที่ ๒ ส่วนประกอบของร่างกาย

สภาพที่ ๓ ครอบครัวของเรา

เรื่องที่ ๑ ครอบครัวของฉัน

เรื่องที่ ๒ ความแตกต่างระหว่างวัย

สภาพที่ ๔ ชุมชนของเรา

เรื่องที่ ๑ ชุมชน

เรื่องที่ ๒ กองทุนหมู่บ้าน

สภาพที่ ๕ การทำมาหากิน

เรื่องที่ ๑ อาชีพ

เรื่องที่ ๒ พออยู่ พอกิน

เรื่องที่ ๓ การเพาะปลูก

สภาพที่ ๖ ร่างกายแข็งแรง

เรื่องที่ ๑ การรักษาสุขภาพ

เรื่องที่ ๒ โรคติดต่อ

สภาพที่ ๗ อบายมุข

เรื่องที่ ๑ สิ่งเสพติด

เรื่องที่ ๒ การพนันอันตราย

สภาพที่ ๘ การสื่อสาร

เรื่องที่ ๑ สื่อสารฉับไว

เรื่องที่ ๒ เทคโนโลยีใกล้ตัว

สภาพที่ ๙ การจราจร

เรื่องที่ ๑ กฎจราจร

เรื่องที่ ๒ เครื่องหมายจราจร

๕. เวลาเรียน

ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง

การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการรู้หนังสือไทยโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ประกอบด้วยความรู้และทักษะภาษาไทย ได้แก่ การฟัง พูด อ่านและเขียน คำหลักที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่น้อยกว่า ๘๐ คำจากคำหลักของหลักสูตร ๑๐๐ คำรวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการกับสภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน ครอบคลุม ชุมชนและสังคม จำนวน ๙ สภาพ ทั้งนี้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ทุกสภาพ ตามที่หลักสูตรกำหนดให้หรือสถานศึกษาอาจพัฒนาเพิ่มขึ้นใหม่ตามความต้องการของผู้เรียน ครอบคลุม ชุมชน

และสังคมหรือตามสถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยสถานศึกษากำหนดสภาพให้สอดคล้องกับแต่ละสภาพของท้องถิ่นตามโครงสร้างหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

รายละเอียดการจัดหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ มีดังนี้

๑. สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้ทุกสภาพ ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสามารถเลือกใช้คำหลักที่กำหนดไว้ในแต่ละสภาพ หรือเพื่อให้ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม สถานศึกษากับผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนคำหลักให้สอดคล้องกับหัวเรื่องนั้นในแต่ละสภาพได้โดยสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งหลักสูตร อย่างน้อย ๑๐๐ คำ

๒. สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมสภาพการเรียนรู้ขึ้นใหม่ได้ตามความต้องการของผู้เรียนครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยกำหนดชื่อสภาพ หัวเรื่องและใช้คำหลักที่อยู่ในคลังคำหลัก

๓. ใช้สภาพการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาต่าง ๆ เป็นการจูงใจผู้เรียนที่มีความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ตามสภาพการเรียนรู้ที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาไทยกับการคิดคำนวณเบื้องต้นที่เป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตรนี้

๔. การเรียนรู้แต่ละสภาพการเรียนรู้ ควรเลือกเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕. หลักสูตรกำหนดให้ใช้เวลาเรียนตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง สามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น โดยบูรณาการกับสภาพความต้องการ และปัญหาของสังคมที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ดังนี้

๑. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่อ่านและเขียนไม่ได้ แต่ ฟัง พูด ภาษาไทยไม่ได้ โดยฝึกให้รู้จักพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประสมคำ การสะกดคำ ตัวเลข โดยการฝึกการอ่านและเขียน

๒. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย โดยเรียนรู้คำหลักไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คำ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม โดยนำมาเป็นประเด็นในการอภิปราย พูดคุย สนทนา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเพิ่มเติมการฝึกทักษะการอ่านเขียน ฟัง และพูด รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้นตามสภาพการเรียนรู้ที่กำหนดให้

๓. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พบผู้รู้/ภูมิปัญญาเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้กับครู/ผู้สอน ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงหรือเรียนรู้รูปแบบ/วิธีการอื่นที่เหมาะสม ในแต่ละสภาพจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

๔. ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสมกับครอบครัว ชุมชนและสังคม

๕. ประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้มีการประเมินพัฒนาการ ทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง และตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนรู้ทุกสภาพ ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด และคำหลักไม่น้อยกว่า ๘๐ คำ โดยใช้เวลาเรียนจำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง ดังนั้น ครู/ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ในการฝึกอ่านออก เขียนได้ และจัดการเรียนรู้ในฝึกอ่านเขียน คำ โดยเฉลี่ยชั่วโมงละ ๔ คำหลัก เป็นอย่างน้อย ซึ่งครู ผู้สอนต้องวางแผนจัดการเรียนรู้ให้ตลอดหลักสูตร โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

๕.๑ ฝึกอ่านเขียน พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประสมคำ การสะกดคำ และฝึกอ่านคำหลักตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสามารถบูรณาการเนื้อหาได้ทั้งต่างสภาพการเรียนรู้ หรือภายในสภาพการเรียนรู้เดียวกันและทุกเรื่องให้บูรณาการวิชาภาษาไทย และวิชาเลขคณิตให้เหมาะสมกับเนื้อหานั้น ๆ

๕.๒ ครู/ผู้สอนสามารถนำสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม มาจัดทำประเด็น/หัวข้อ เพื่อใช้ในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ ประสพการณ์ของตนเองต่อเรื่องนั้น

๔.๓ เลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้เรียนมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

๕.๔ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การปฏิบัติ การพบผู้รู้โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น บัตรคำหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ ของจริง

๕.๕ ขั้นตอนการสอนภาษาไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้น

๑) สอนการอ่าน ให้ผู้เรียนฝึกอ่านคำหลัก โดยการผสมสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์และการแจกลูกได้ถูกต้องจากสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒) สอนการเขียน การเขียนมักใช้สอนควบคู่ไปกับการอ่าน อ่านแล้วเขียนไปด้วย โดยพยายามให้อ่าน เขียน ค้าง่าย ๆ

๓) สอนคำหลัก จากเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมไว้ และให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในเนื้อหาแล้วดึงคำที่เป็นคำหลักออกมาพูดให้ฟัง ให้เข้าใจความหมาย โดยอาจใช้สื่อต่าง ๆ เช่น บัตรคำ แผ่นภาพ สื่อของจริง พร้อมทั้งให้ผู้เรียนหัดเขียนคำหลักเพื่อฝึกทักษะการเขียนให้คล่องขึ้น

๔) การคิดคำนวณเบื้องต้น ให้ผู้เรียนฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน เลขอารบิก เลขไทยตัวอักษร คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และฝึกให้บวก ลบ ในเรื่องนั้น ๆ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ชุมชนและสังคม

๑. สื่อการเรียนรู้ที่โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ สถาบัน กศน.ภาคเหนือพัฒนาขึ้น เป็นสื่อที่ประกอบด้วย เนื้อหา ประเด็น แบบฝึก ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และครู/ผู้สอนสามารถใช้วัดและประเมินผลระหว่างเรียนได้

๒. สื่อที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น

๓. บัตรคำ ครู/ผู้สอนควรทำบัตรคำที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและเป็นสิ่งจูงใจในการเรียนรู้

๔. สื่อสิ่งพิมพ์ ครู/ผู้สอนสามารถจัดหาเนื้อหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมาใช้ในการเรียนรู้ โดยพิจารณาคำหลักที่สอดคล้องกับเรื่องนั้น ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ

๕. สื่อของจริงที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ต้นไม้ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร

๖. แหล่งเรียนรู้ ครู/ผู้สอนสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นสื่อเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ เน้นการพัฒนาผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษา ครู/ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

๑. ประเมินพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๒. ประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งการใช้สระ วรรณยุกต์ ตลอดจนการคิดคำนวณเบื้องต้น การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ จึงควรวัดและประเมินผล ดังนี้

ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อให้ทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนว่าสามารถ ฟัง พูด อ่าน เขียนได้ ให้ทดลองอ่าน เขียนคำง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ในการคิดคำนวณเบื้องต้น หรือทำแบบประเมินก่อนเรียนง่าย ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้วางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ประเมินผลระหว่างเรียน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ครู ผู้สอน สามารถพิจารณาความสามารถ ในการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย ซึ่งสามารถประเมินได้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การตอบคำถาม การพูดคุย การตรวจผลงาน การทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ โดยให้มีทักษะในการเรียนรู้ทางภาษาไทยและการคิดคำนวณเบื้องต้น

ประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมด โดยครู ผู้สอนอาจจะทดสอบและหรือ ตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน เช่น สื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกต่าง ๆ ของครู ผู้สอนหรือจัดทำแบบประเมินหลังเรียน เพื่อพิจารณาว่า ผ่านการเรียนรู้ อย่างน้อย ๑๐๐ คำ แล้ว

การจบหลักสูตร

สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลในแต่ละสภาพ และจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลผลการจบหลักสูตร ตามตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตร รวมทั้งอนุมัติผลการจบหลักสูตรผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตรดังนี้

๑. ผู้เรียนต้องเรียนและผ่านการประเมินทุกสภาพ และมีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียน ตามคลังคำหลักที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๘๐ คำ
๒. ผู้เรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ตามข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือตามเครื่องมือที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามที่ สำนักงาน กศน. กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำหลักฐานการศึกษา ดังนี้

๑. ทะเบียนผู้เรียน
๒. แบบบันทึกผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. แบบรายงานผู้จบหลักสูตร
๔. วุฒิบัตรการรู้หนังสือไทย

การบริหารหลักสูตร

สถานศึกษาที่จะนำหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ไปใช้ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. การวางแผนการดำเนินงาน สถานศึกษาชี้แจงสร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ บุคลากร ภูมิปัญญา งบประมาณ
๒. การพัฒนาสภาพการเรียนรู้เฉพาะสถานศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

๓. การอบรมครู ผู้สอน สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมครู ผู้สอนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. การประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ให้กับประชาชนทั่วไป ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อ ที่หลากหลาย

๕. การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ให้สถานศึกษาประสานงาน ชี้แจง ทำความเข้าใจกับภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันจัด ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖. การรับสมัครและขึ้นทะเบียนผู้เรียน สถานศึกษาและหรือภาคีเครือข่าย ดำเนินการรับสมัครและขึ้นทะเบียนผู้เรียน ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

๗. การแนะแนวการเรียน หลังจากรับสมัครผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้รับการปฐมนิเทศและแนะแนวเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทยโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

๘. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครู ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ตามสภาพและบริบทของผู้เรียน รวมทั้งทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๙. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด

๑๐. การวัดและประเมินผลให้สถานศึกษาใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ หรือสถานศึกษาจัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด

๑๑. การจบหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

นิยามศัพท์

๑. **การรู้หนังสือไทย** หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารโดยการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย รวมทั้งการคิดคำนวณเบื้องต้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ตามเกณฑ์ของหลักสูตร การรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.

อำเภอในเขตภาคเหนือ

๒. **สภาพ** หมายถึง เนื้อหาหรือเรื่องที่หลักสูตรกำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.

อำเภอในเขตภาคเหนือ

๓. **คำหลัก** หมายถึง คำสำคัญที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในแต่ละหัวเรื่อง

๕. **ครู/ผู้สอน** หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

๖. **ผู้เรียน** หมายถึง ผู้สมัครเรียนหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

๗. **ผู้ไม่รู้หนังสือ** หมายถึง ผู้ที่ไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดคำนวณ หรือไม่มีความสามารถดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง (อ่านไม่ออก/เขียนไม่ได้/คิดเลขไม่เป็น)

๘. **ผู้ลืมนหนังสือ** หมายถึง ผู้ที่เคยผ่านการเรียนมาก่อนแล้ว แต่ไม่ได้ใช้มาเป็นเวลานานจึงทำให้ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

คำหลักตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ จำนวน ๙ สภาพ ซึ่งประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๐๐ คำ คำเสริมคำหลัก จำนวน ๗๗ คำ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๗๗ คำ ดังนี้

สภาพที่	ชื่อสภาพ	จำนวนคำหลัก (คำ)	จำนวนคำเสริม (คำ)
สภาพที่ ๑	พื้นฐานการรู้หนังสือไทย	๑๐	-
สภาพที่ ๒	ร่างกายของเรา	๑๑	๑๐
สภาพที่ ๓	ครอบครัวของเรา	๑๓	๗
สภาพที่ ๔	ชุมชนของเรา	๙	๓

สภาพที่	ชื่อสภาพ	จำนวนคำหลัก (คำ)	จำนวนคำเสริม (คำ)
สภาพที่ ๕	การทำมาหากิน	๑๗	๒๐
สภาพที่ ๖	ร่างกายแข็งแรง	๑๕	๖
สภาพที่ ๗	อบายมุข	๘	๑๑
สภาพที่ ๘	การสื่อสาร	๗	๙
สภาพที่ ๙	การจรรยา	๑๐	๑๑
	รวม	๑๐๐	๗๗
	รวมทั้งสิ้น	๑๗๗	

รายละเอียดคำหลักของสภาพการเรียนรู้

สภาพที่ ๑ พื้นฐานการรู้หนังสือไทย

ประกอบด้วย ตัวอักษร สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทย ตัวเลขอารบิก สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และ คำหลัก จำนวน ๑๐ คำ

ที่	หัวเรื่อง	คำหลัก		
๑	ตัวอักษร/สระ/ วรรณยุกต์			
	ตัวอักษร	ก ข ช ค คง จ ฉ ซ ช ญ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ		
	สระ	ชนิด	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว
		๑.สระเสียงแท้หรือ สระเดี่ยว คือสระที่ เปล่งออกมาเป็น เสียงเดี่ยว	อะ อิ อี อู เอะ แอะ โอะ เอะ เออะ	อา อี อือ อู เอ แอ โอ ออ เออ
		๒.สระประสมคือ สระที่ประกอบด้วย สระเดี่ยวสองเสียง	เอียะ (อิ-อะ) เอือะ (อี+อะ) อัวะ (อู+อะ)	เอีย (อี+อา) เอือ (อี+อา) อัว (อู+อา)

ที่	หัวเรื่อง	คำหลัก		
		๓ สระเกิน คือเสียง สระที่มีเสียง พยัญชนะประสมกับ สระเดี่ยว	ฤ ฤ (ร ล +อี) อำ	
	วรรณยุกต์	สามัญ เอก โท ตรี จัตวา		
๒	ตัวเลข			
	เลขไทย	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๑... ๑๐๐... ๑,๐๐๐...		
	เลขอารบิก	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖๗ ๘ ๙ ๑๑...๑๐๐...๑,๐๐๐...		
	การอ่านและเขียนตัวเลข	หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า ศูนย์		
๓	สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์	+	บวก	
		-	ลบ	
		=	เท่ากับ	

สภาพที่ ๒ ร่างกายของเรา

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๑ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๑๐ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้อง กับสภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	ส่วนต่าง ๆ ของใบหน้า	ผม ศีรษะ ตา หู ปาก จมูก	๖	คิ้ว แก้ม คาง คอ ฟัน	๕
๒	ส่วนประกอบของ ร่างกาย	มือ แขน ขา หัว เข่า ข้อศอก	๕	นิ้วเท้า ท้อง ผิวหนัง โรคภัย ปราศจาก	๕

สภาพที่ ๓ ครอบครัวของเรา

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๓ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๗ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่ เกี่ยวข้องกับ สภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	ครอบครัวของฉัน	พ่อ แม่ ลูก พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย	๙	ลุง ป้า น้ำ อา	๔
๒	ความแตกต่างระหว่าง วัย	วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยชรา	๔	ครอบครัว น้องสาว ความสุข	๓

สภาพที่ ๔ ชุมชนของเรา

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๙ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๓ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	ชุมชน	หมู่บ้าน ตำบล ชุมชน วัด โรงเรียน ตลาด	๖	หลังคาเรือน	๑
๒	กองทุนหมู่บ้าน	สนับสนุน กองทุน รัฐบาล	๓	พัฒนา เศรษฐกิจ	๒

สภาพที่ ๕ การทำมาหากิน

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๗ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๒๐ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	อาชีพ	ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หนี้สิน พอกิน รายได้ เจริญ	๖	อาชีพ เกษตรกรรม รายจ่าย ทำนา ทำสวน คนไทย ชุมชน พออยู่	๘

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ	จำนวน คำเสริม
๒	พอยู่ พอกิน	ที่ดิน พระเจ้าอยู่หัว พระราชดำริ เศรษฐกิจ ประโยชน์ พอเพียง	๖	ชีวิต ประชาชน ดำรง ทรัพยากร หากิน ออม มั่นคง	๘
๓	การเพาะปลูก	ปุ๋ย ธรรมชาติ กำจัด ศัตรูพืช สารพิษ	๕	เพาะปลูก ผัก มูล สัตว์ ดิน	๔

สภาพที่ ๒ ร่างกายแข็งแรง

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๕ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๖ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้อง กับสภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	การรักษาสุขภาพ	ร่างกาย แข็งแรง สุขภาพ อาหาร โรคร้าย เจ็บป่วย หมอ โรงพยาบาล	๘	ออกกำลังกาย รักษา นอนหลับ	๓
๒	โรคติดต่อ	โรคติดต่อ รักษา โรคเอดส์ ร้ายแรง โรคฉี่หนู ไข้เลือดออก ไข้หวัด ใหญ่	๗	สามารถ ตาย ประเทศไทย	๓

สภาพที่ ๗ อบายมุข

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๘ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๑๑ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้อง กับสภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	สิ่งเสพติด	สุรา ยาบ้า กัญชา เฮโรอีน	๔	บุหรี อ่อนแอ ไบกะท่อม ผอม โทษ	๕
๒	การพนันอันตราย	ไพ่ หวย ชนไก่ ไฮโล	๔	การพนัน โต้ะพนัน เสี่ยงโชค กฎหมาย หนี้สิน ติดคุก	๖

สภาพที่ ๘ การสื่อสาร

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๗ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๙ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้อง กับสภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	สื่อสารฉับไว	วิทยุ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ จดหมาย	๔	พูดคุย ข่าวสาร บุคคล หน่วยงาน	๔
๒	เทคโนโลยีใกล้ตัว	โทรศัพท์ โลก อินเทอร์เน็ต	๓	เฟสบุ๊ก ความรู้ ค้นคว้า รวดเร็ว เทคโนโลยี	๕

สภาพที่ ๙ การจราจร

ประกอบด้วยคำหลัก จำนวน ๑๐ คำ และคำเสริมที่เกี่ยวข้องกับสภาพ จำนวน ๑๑ คำ

ที่	เรื่อง	คำหลัก	จำนวน คำหลัก	คำเสริมที่เกี่ยวข้อง กับสภาพ	จำนวน คำเสริม
๑	กฎจราจร	ทางม้าลาย หมวกกันน็อค เข็มขัดนิรภัย รถยนต์ รถจักรยานยนต์	๕	ขับขี่ สะพานลอย ถนน ปลอดภัย ทรัพย์สิน	๕
๒	เครื่องหมายจราจร	ไฟแดง ไฟเขียว ไฟเหลือง ห้ามจอดรถ ห้าม แซง	๕	เครื่องหมายจราจร ป้าย วงเวียน หยุด อุบัติเหตุ ระวัง	๖

๒. แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย

แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีแบบฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ที่กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนด ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบเรียน เนื้อหา จำนวน ๙ สภาพ ๓๑ เรื่อง แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วน คือ สภาพที่ ๑ เป็นบทเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนที่อ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้ แต่สื่อสารด้วยการฟังและพูดได้ ส่วนสภาพที่ ๒ ถึง สภาพที่ ๙ เป็นบทเรียนที่ใช้สอนการฟัง พูด อ่าน เขียน ตามคำหลักและคำเสริม และการคำนวณ ประกอบด้วยเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้

สภาพที่ ๑ พื้นฐานการรู้หนังสือไทย

เรื่องที่ ๑ พยัญชนะไทย

เรื่องที่ ๒ สระในภาษาไทย

เรื่องที่ ๓ การผสมพยัญชนะกับสระ อะ อา อี อี้ อื อู อู

เรื่องที่ ๔ การผสมพยัญชนะกับสระ เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เอาะ ออ

เรื่องที่ ๕ การผสมพยัญชนะกับสระ เออะ เออ อัว เอียะ เอีย เอือะ เอือ

เรื่องที่ ๖ การผสมพยัญชนะกับสระ อำ ไอ ไอ เอา ฤ ฎ

เรื่องที่ ๗ การผันพยัญชนะตามเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

เรื่องที่ ๘ ตัวสะกดแม่ กง กน กม เกย เกอว

เรื่องที่ ๙ ตัวสะกดแม่ กก กค กบ

เรื่องที่ ๑๐ การอ่านคำที่มีเครื่องหมาย ไม้ไตคู่ ตัวการ์นต์ ไม้ยมก

เรื่องที่ ๑๑ อักษรนำ

เรื่องที่ ๑๒ อักษรควบกล้ำ

เรื่องที่ ๑๓ การอ่านและเขียนตัวเลข

เรื่องที่ ๑๔ การบวก ลบเลข

สภาพที่ ๒ ร่างกายของเรา

เรื่องที่ ๑ ส่วนต่าง ๆ ของใบหน้า

เรื่องที่ ๒ ส่วนประกอบของร่างกาย

สภาพที่ ๓ ครอบครัวของเรา

เรื่องที่ ๑ ครอบครัวของฉัน

เรื่องที่ ๒ ความแตกต่างระหว่างวัย

สภาพที่ ๔ ชุมชนของเรา

เรื่องที่ ๑ ชุมชน

เรื่องที่ ๒ กองทุนหมู่บ้าน

สภาพที่ ๕ การทำมาหากิน

เรื่องที่ ๑ อาชีพ

เรื่องที่ ๒ พออยู่ พอกิน

เรื่องที่ ๓ การเพาะปลูก

สภาพที่ ๖ ร่างกายแข็งแรง

เรื่องที่ ๑ การรักษาสุขภาพ

เรื่องที่ ๒ โรคติดต่อ

- สภาพที่ ๗ อบายมุข
  - เรื่องที่ ๑ สิ่งเสพติด
  - เรื่องที่ ๒ การพนันอันตราย
- สภาพที่ ๘ การสื่อสาร
  - เรื่องที่ ๑ สื่อสารฉับไว
  - เรื่องที่ ๒ เทคโนโลยีใกล้ตัว
- สภาพที่ ๙ การจรรยา
  - เรื่องที่ ๑ กฎจรรยา
  - เรื่องที่ ๒ เครื่องหมายจรรยา

๓. คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย

คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่ครูสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างครบถ้วน ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ แบบทดสอบก่อนเรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลา ๒๐๐ ชั่วโมง ซึ่งมีเนื้อหาการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมี แบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกข้อมูลผู้เรียน แบบสรุปผลการเรียน และตัวอย่างวุฒิบัตรผู้สำเร็จตามหลักสูตรฯ มีขอบเขตเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ จำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง

สภาพที่	ชื่อสภาพ	เรื่อง	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
สภาพที่ ๑	พื้นฐานการรู้หนังสือ ไทย		๑๕๔
		เรื่องที่ ๑ พยัญชนะไทย	๓๖
		เรื่องที่ ๒ สระและวรรณยุกต์	๒๔

สภาพที่	ชื่อสภาพ	เรื่อง	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
		เรื่องที่ ๓ การผสมพยัญชนะกับ สระ อะ อา อี อี้ อื อู่ อุ	๙
		เรื่องที่ ๔ การผสมพยัญชนะกับ สระ เอะ เอ แอะ แอ โอะ โอ เออะ ออ	๙
		เรื่องที่ ๕ การผสมพยัญชนะ กับสระ เอะ เออ อัว เอียะ เอีย เอือะ เอือ	๙
		เรื่องที่ ๖ การผสมพยัญชนะ กับสระ อำ ไอ โอ เอา ฤ ฦ	๕
		เรื่องที่ ๗ การผันเสียง วรรณยุกต์ในภาษาไทย	๙
		เรื่องที่ ๘ ตัวสะกดแม่กง กน กม เกย เกอว	๙
		เรื่องที่ ๙ ตัวสะกดแม่ กก กค กบ	๙
		เรื่องที่ ๑๐ การอ่านคำที่มี เครื่องหมาย ไม้ไตคู่ ตัวการ์นต์ ไม้ยมก	๕
		เรื่องที่ ๑๑ อักษรนำ	๑๒
		เรื่องที่ ๑๒ อักษรควบกล้ำ	๑๒
		เรื่องที่ ๑๓ การอ่านและเขียน ตัวเลข	๓
		เรื่องที่ ๑๔ การบวก ลบเลข	๓

สภาพที่	ชื่อสภาพ	เรื่อง	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
สภาพที่ ๒	ร่างกายของเรา		๖
		เรื่องที่ ๑ ส่วนต่าง ๆ ของ ใบหน้า	๓
		เรื่องที่ ๒ ส่วนประกอบของ ร่างกาย	๓
สภาพที่ ๓	ครอบครัวของเรา		๖
		เรื่องที่ ๑ ครอบครัวของฉัน	๓
		เรื่องที่ ๒ ความแตกต่าง ระหว่างวัย	๓
สภาพที่ ๔	ชุมชนของเรา		๔
		เรื่องที่ ๑ ชุมชน	๒
		เรื่องที่ ๒ กองทุนหมู่บ้าน	๒
สภาพที่ ๕	การทำมาหากิน		๖
		เรื่องที่ ๑ อาชีพ	๒
		เรื่องที่ ๒ พอยู่ พอกิน พอเพียง	๒
		เรื่องที่ ๓ การเพาะปลูก	๒
สภาพที่ ๖	สุขภาพอนามัย		๖
		เรื่องที่ ๑ สุขภาพอนามัย	๓
		เรื่องที่ ๒ โรคติดต่อ	๓
สภาพที่ ๗	อบายมุข		๖
		เรื่องที่ ๑ อบายมุข	๓
		เรื่องที่ ๒ การพนันอันตราย	๓

สภาพที่	ชื่อสภาพ	เรื่อง	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
สภาพที่ ๘	การสื่อสาร		๖
		เรื่องที่ ๑ สื่อสารฉบับ	๓
		เรื่องที่ ๒ เทคโนโลยีใกล้ตัว	๓
สภาพที่ ๙	การจราจร		๖
		เรื่องที่ ๑ การจราจร	๓
		เรื่องที่ ๒ เครื่องหมายจราจร	๓
		รวม	๒๐๐ ชั่วโมง

ตอนที่ ๓ ผลการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา

ตามที่สถานศึกษาในพื้นที่วิจัยทั้ง ๔ แห่ง ใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทยและคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือที่กล่าวถึงในตอนที่ ๒ แล้วนั้น ผลการดำเนินงานมีรายละเอียดดังนี้

๑. กศน.อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

กศน.อำเภอเกาะคา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ จำนวน ๑๐ คน โดยมีนางจันทร์ฤา กันทา ครูอาสาสมัครฯ เป็นครูผู้สอน ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ ๑๖ ปี เป็นคนพื้นที่อำเภอเกาะคา มีความคุ้นเคยและสื่อสารกับผู้เรียนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ มีผู้ผ่านการประเมินตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย จำนวน ๑๐ คน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอเกาะคา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่น ๆ
๑	นายจันทร์ ยะใจหมั่น	๕๘	ชาย	๑๒๓/๑ หมู่ ๑ ตำบลศาลา	ไม่รู้หนังสือ	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๒	นางสาวกัลยา ยะใจหมั่น	๔๕	หญิง	๑๑๕ หมู่ ๑ ตำบลศาลา	ป.๑	ไม่ได้เรียน	-		/		
๓	นางจันทร์ดี ยะใจหมั่น	๕๕	หญิง	๒๗๑ หมู่ ๑ ตำบลศาลา	ไม่รู้หนังสือ	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๔	นายน้อย ถนอมไฉ	๕๕	ชาย	๒๓๕/๒ หมู่ ๒ ตำบลศาลา	ป.๑	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๕	นางบุญผาย ตั้งแต่	๕๑	หญิง	๓๐๐ หมู่ ๒ ตำบลศาลา	ป.๑	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๖	นางบุญศรี ตั้งแต่	๕๒	หญิง	๓๒๑ หมู่ ๒ ตำบลศาลา	ป.๑	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๗	นายปริญญา ชันมา	๓๖	ชาย	๔๔/๑ หมู่ ๓ ตำบลศาลา	ป.๑	ไม่ได้เรียน	-		/		
๘	นางจินตนา หล่อเลิศสุนทร	๓๖	หญิง	๕๖/๑๒ หมู่ ๓ ตำบลศาลา	ป.๒	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๙	นางวันดี วงศ์อินตะวัง	๕๘	หญิง	๕๖/๑๒ หมู่ ๓ ตำบลศาลา	ป.๒	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		
๑๐	นางนคร ยะตะโคตร	๔๘	หญิง	๕๖/๑๐ หมู่ ๓ ตำบลศาลา	ป.๒	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		

ผู้เรียน มีจำนวน ๑๐ คน อาศัยอยู่ ตำบลศาลา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มี อาชีพรับจ้าง มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๕๘ ปี สาเหตุการไม่รู้หนังสือทุกคนไม่ได้เรียนหนังสือและ ต้องการเรียนรู้เป็นกลุ่ม

การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้ ว่า เรียนที่ไหน วันและเวลาใด โดยคำนึงถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมี แผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยแบ่งผู้เรียนเป็น ๓ กลุ่ม แบ่งตามที่อยู่อาศัยอยู่ในละแวก เดียวกัน ดังนี้

๑) บ้านศาลาดงลาน หมู่ที่ ๑ ตำบลศาลา อำเภอกะเคา มีผู้เรียนจำนวน ๓ คน

สอนทุกวันอังคาร เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ศาลาวัดศาลาดงลาน รายละเอียดดังนี้ ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอกะเคา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นายจันทร์ ยะใจหมั่น	๕๘	ชาย		/	
๒	นางสาวกัลยา ยะใจหมั่น	๔๕	หญิง		/	
๓	นางจันทร์ดี ยะใจหมั่น	๕๕	หญิง		/	

๒) บ้านศาลาไชย หมู่ที่ ๒ ตำบลศาลา อำเภอกะเคา มีผู้เรียนจำนวน ๓ คน สอนทุกวัน

พฤหัสบดี เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ศาลาวัดศาลาไชย รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอกะเคา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นายน้อย ถนอมไว	๕๕	ชาย		/	
๒	นางบุญผาย ตันเต้	๕๑	หญิง		/	
๓	นางบุญศรี ตันเต้	๕๒	หญิง		/	

๓) บ้านฝั่ง (หมู่บ้านศุภลักษณ์) หมู่ที่ ๓ ตำบลศาลา อำเภอกะเคา มีผู้เรียนจำนวน ๔ คน

สอนทุกวันเสาร์ เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. ณ อาคารเอนกประสงค์ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอเกาะคา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นายปริญญา ชันมา	๓๖	ชาย		/	
๒	นางจินตนา หล่อเลิศสุนทร	๓๖	หญิง		/	
๓	นางวันดี วงศ์อินตะวัง	๕๘	หญิง		/	
๔	นางนกร ยะตะโคตร	๔๘	หญิง		/	

ผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตารางที่ ๕ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอเกาะคา

ที่	ชื่อ-สกุล	ประเมินผล ก่อนเรียน (๕๐ คะแนน)	ประเมินผลระหว่าง เรียน		ประเมินผล หลังเรียน (๕๐ คะแนน)	สรุปผลการเรียน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	นายจันทร์ ยะใจหมั่น	๓๕	/		๕๐	/	
๒	นางสาวกัลยา ยะใจหมั่น	๓๐	/		๕๐	/	
๓	นางจันทร์ดี ยะใจหมั่น	๓๐	/		๕๐	/	
๔	นายน้อย ถนอมไว	๓๑	/		๕๐	/	
๕	นางบุญผาย ตันเต้	๓๑	/		๕๐	/	
๖	นางบุญศรี ตันเต้	๓๒	/		๕๐	/	
๗	นายปริญญา ชันมา	๓๐	/		๕๐	/	
๘	นางจินตนา หล่อเลิศสุนทร	๓๒	/		๕๐	/	
๙	นางวันดี วงศ์อินตะวัง	๓๒	/		๕๐	/	
๑๐	นางนกร ยะตะโคตร	๓๓	/		๕๐	/	

จากตารางที่ ๕ การประเมินผลผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ๑๐ คน ผ่านการประเมิน ๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐

๒. กศน.อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

กศน.อำเภอคลอง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือจำนวน ๑๐ คน มีนางเปรมวดี หมิ่นไธสง ครูอาสาสมัครฯ เป็นครูผู้สอน ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ ๑๙ ปี เป็นคนพื้นที่อำเภอคลอง มีความคุ้นเคยและสื่อสารกับผู้เรียนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดย

ใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ มีผู้ผ่านการประเมินตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย จำนวน ๑๐ คน รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้ารับกิจกรรมการรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่น ๆ
๑	นางสมมิ่ง สีจา	๕๘	หญิง	๑๑๔/๔ ม. ๖ ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	-		/		
๒	นายโพธิ์ ยะพู	๕๙	ชาย	๘๕/๒ ม.๖ ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๓	นายทองดี ยะพู	๕๙	ชาย	๔๘/๑ ม.๖ ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๔	นายจำเริญ ปัญญาไว	๔๖	ชาย	๙๗ ม.๖ ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	ค้าขาย		/		

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้ารับกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่น ๆ
๕	นายยมเซต ท่วมแก้ว	๒๔	ชาย	๑๘ ม.๓ ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง	/			
๖	นางปัด ปูห์ล้ำ	๕๙	หญิง	๔๙ ม.๘ ต.บ่อเหล็ก ลอง อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	-	/			
๗	นายเลื่อน อินตะคำ	๕๖	ชาย	๔๙ ม.๘ ต.บ่อเหล็ก ลอง อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร	/			
๘	นางแดง แจ้ป้อม	๕๙	หญิง	๕๖/๔ ม.๘ ต.บ่อเหล็ก ลอง อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร	/			
๙	นางศรีวัน ปูแก้ว	๕๙	หญิง	๓๑/๑ ม.๘ ต.บ่อเหล็ก ลอง อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร	/			

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้ารับกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่น ๆ
๑๐	นางแสงมอญ	๒๖	หญิง	๙๐ ม.๓ ต.ปากกาง อ.ลอง จ.แพร่	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร	/			

ผู้เรียน มีจำนวน ๑๐ คน อาศัยอยู่ ตำบลแม่ปาน ๕ คน ตำบลบ่อเหล็กทอง ๔ และตำบลปากกาง ๑ คน อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีอายุระหว่าง ๒๔ - ๕๙ ปี สาเหตุการไม่รู้หนังสือทุกคนไม่ได้เรียนหนังสือและต้องการเรียนรู้เป็นกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้ว่าเรียนที่ไหน วันและเวลาใด โดยคำนึงถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยแบ่งผู้เรียนเป็น ๒ กลุ่ม แบ่งตามที่อยู่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เรียนเป็นกลุ่ม กับครูผู้สอน มีผู้เรียน ๘ คน แยกเป็น

๑) บ้านปางเจริญ หมู่ที่ ๖ ตำบลแม่ปาน มีผู้เรียนจำนวน ๔ คน ณ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน สอนทุกวันพุธ เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. รายละเอียดดังนี้
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านปางเจริญ กศน.อำเภอลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นางสมมิ่ง สีจา	๕๘	หญิง	/		
๒	นายโพธิ์ ยะฟู	๕๙	ชาย		/	
๓	นายทองดี ยะฟู	๕๙	ชาย		/	
๔	นายจำเริญ ปัญญาไว	๔๖	ชาย		/	

๒) บ้านแม่รัง หมู่ที่ ตำบลบ่อเหล็กกลอง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ๘
 ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลผู้เรียนบ้านแม่รัง กศน.อำเภอคลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นางปัด ปุหล้า	๕๙	หญิง	/		
๒	นายเลื่อน อินตะคำ	๕๖	ชาย	/		
๓	นางแดง แจ้ป้อม	๕๙	หญิง	/		
๔	นางศรีวัน ปู่แก้ว	๕๙	หญิง	/		

กลุ่มที่ ๒ เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว ประกอบด้วย

๑) บ้านแม่ปานใน หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่ปาน อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
 ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านแม่ปานใน กศน.อำเภอคลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นายยมเซต ท่วมแก้ว	๒๔	ชาย	/		

๒) หมู่ที่ ๓ ตำบลปากกาง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
 ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านท่าเตือ กศน.อำเภอคลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นางแสง มอญ	๒๖	หญิง	/		

ผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตารางที่ ๑๑ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอคลอง

ที่	ชื่อ-สกุล	ประเมินผล ก่อนเรียน (๕๐ คะแนน)	ประเมินผล ระหว่างเรียน		ประเมินผล หลังเรียน (๕๐ คะแนน)	สรุปผลการเรียน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	นายสมมิ่ง สีจา	๑๗	/		๔๘	/	
๒	นายโพธิ์ ยะฟู	๒๘	/		๔๒	/	
๓	นายทองดี ยะฟู	๒๖	/		๔๐	/	
๔	นายจำเริญ ปัญญาไว	๒๓	/		๓๙	/	
๕	นายยัมเซต ท่วมแก้ว	๑๐	/		๓๘	/	
๖	นางบีต ปุหล้า	๒๔	/		๔๒	/	
๗	นายเลื่อน อินต๊ะคำ	๑๕		/	๐		/
๘	นางแดง แจ้ป้อม	๑๗		/	๐		/
๙	นางศรีวัน ปุแก้ว	๑๖		/	๐		/
๑๐	นางแสง มอญ	๓๘		/	๔๘	/	

จากตารางที่ ๑๑ การประเมินผลผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ๑๐ คน ผ่านการประเมิน ๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐

๓. กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย

กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษา
แนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือจำนวน ๑๓ คน มี นางสุพรรณิ
สุวรรณโณ ครูอาสาสมัครฯ เป็นครูผู้สอน ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ ๓๘ ปี เป็น
คนพื้นที่ อำเภอบ้านด่านลานหอย มีความคุ้นเคยและสื่อสารกับผู้เรียนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ มีผู้ผ่านการประเมินตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย
จำนวน ๑๒ คน รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่น ๆ
๑	นางเนียน นิลนนท์	๕๓	หญิง	๕ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๒	นางสุนทร สีจันทร์	๔๐	หญิง	๘ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๓	นายนันต์ ดีเยี่ยม	๕๐	ชาย	๑๐ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๔	นางบุญเรือง ดีเยี่ยม	๔๒	หญิง	๑๐ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณได้เพียงเล็กน้อย	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๕	นายเพชร พนม	๔๗	ชาย	๑๐๐ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว	อ่านเขียน	ไม่ได้เรียน	รับจ้าง		/		

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการรู้หนังสือ				
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่นๆ	
	ดีเยี่ยม			อ.บ้านด่าน ลานหอย	และ คำนวณ ไม่ได้							
๖	นางดอกไม้ รวดชัยภูมิ	๔๐	หญิง	๑๙ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่าน ลานหอย	อ่าน เขียน และ คำนวณ ไม่ได้	ไม่ได้ เรียน	เกษตร กร		/			
๗	นาย สังเวียน รวดชัยภูมิ	๕๒	ชาย	๑๙ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่าน ลานหอย	อ่าน เขียน และ คำนวณ ได้เพียง เล็กน้อย	ไม่ได้ เรียน	เกษตร กร		/			
๘	นางอำนวย กล่องชู	๕๑	หญิง	๒๖/๓ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่าน ลานหอย	อ่าน เขียน และ คำนวณ ได้เพียง เล็กน้อย	ไม่ได้ เรียน	เกษตร กร		/			
๙	นางนันท ชูจันทร์	๔๘	หญิง	๒๖/๕ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่าน ลานหอย	อ่าน เขียน และ คำนวณ ได้เพียง เล็กน้อย	ไม่ได้ เรียน	เกษตร กร		/			

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่นๆ
๑๐	นายมานพ บัวป้อม	๔๘	หญิง	๒๗/๒ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณได้เพียงเล็กน้อย	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๑๑	นางปราณี สอนน้อย	๕๑	หญิง	๑๙๘/๑ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณไม่ได้	ไม่ได้เรียน	เกษตรกร		/		
๑๒	น.ส.จำลอง อยู่สถิตย์	๔๕	หญิง	๑๑๕/๑ ม.๕ ต.หนองหญ้าปล้อง อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณไม่ได้	พิการ/ไม่ได้เรียน	-	/			
๑๓	นางรัชนิกร กล้าบัว	๕๑	หญิง	๑๙๗/๒ ม.๑๑ ต.วังน้ำขาว อ.บ้านด่านลานหอย	อ่านเขียนและคำนวณได้เพียงเล็กน้อย	ไม่ได้เรียน	ค้าขาย		/		

จากตารางที่ ๑๒ ผู้เรียน มีจำนวน ๑๐ คน อาศัยอยู่ ตำบลวังน้ำขาว และตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีอายุระหว่าง ๔๐-๕๒ ปี สาเหตุการไม่รู้หนังสือทุกคนไม่ได้เรียนหนังสือและต้องการเรียนรู้เป็นกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้ ว่าเรียนที่ไหน วันและเวลาใด โดยคำนึงถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยแบ่งผู้เรียนเป็น ๒ กลุ่ม แบ่งตามที่อยู่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เรียนเป็นกลุ่ม กับครูผู้สอน มีผู้เรียน ๑๓ คน แยกเป็น

๑) บ้านลานทอง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลวังน้ำขาว อำเภอบ้านด่านลานหอย ณ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน รายละเอียดดังนี้
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านลานทอง กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นางเนียน นิลนนท์	๕๓	หญิง	/		
๒	นางสุนทร สืบจันทร์	๔๐	หญิง		/	
๓	นายนันต์ ดีเยี่ยม	๕๐	ชาย		/	
๔	นางบุญเรือง ดีเยี่ยม	๔๒	หญิง		/	
๕	นายเพชรพนม ดีเยี่ยม	๔๗	ชาย	/		
๖	นางดอกไม้ รวดชัยภูมิ	๔๐	หญิง		/	
๗	นายสังเวียน รวดชัยภูมิ	๕๒	ชาย		/	
๘	นางอำนวย กล่องชู	๕๑	หญิง	/		
๙	นางนันท ชูจันทร์	๔๘	หญิง		/	
๑๐	นายมานพ บัวป้อม	๔๘	ชาย		/	
๑๑	นางปราณี สอนน้อย	๕๑	หญิง	/		
๑๒	นางรัชนิกร กล้าบัว	๕๑	หญิง		/	

กลุ่มที่ ๒ เรียนกับครูสอนตัวต่อตัว มีผู้เรียน จำนวน ๑ คน ได้แก่

บ้านหนองหญ้าปล้อง หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย
จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลผู้เรียน บ้านหนองหญ้าปล้อง กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ		
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้
๑	นางสาวจำลอง อยู่สถิตย์	๔๕	หญิง	/		

ผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอบ้านด่านลานหอย

ที่	ชื่อ-สกุล	ประเมินผล ก่อนเรียน (๕๐ คะแนน)	ประเมินผล ระหว่างเรียน		ประเมินผล หลังเรียน (๕๐ คะแนน)	สรุปผลการเรียน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	นางเนียน นิลนนท์	๑๙	/		๔๕	/	
๒	นางสุนทร สีบจันทร์	๒๔	/		๔๙	/	
๓	นายนันต์ ดีเอี่ยม	๒๕	/		๕๐	/	
๔	นางบุญเรือง ดีเอี่ยม	๒๔	/		๔๘	/	
๕	นายเพชรพนม ดีเอี่ยม	๑๐		/	๒๐		/
๖	นางดอกไม้ รวดชัยภูมิ	๒๖	/		๔๖	/	
๗	นายสังเวียน รวดชัยภูมิ	๒๗	/		๔๗	/	
๘	นางอำนวยการ กล่องชู	๒๑	/		๔๒	/	
๙	นางนันท ชูจันทร์	๒๓	/		๔๔	/	
๑๐	นายมานพ บัวป้อม	๒๔	/		๔๕	/	
๑๑	นางปราณี สอนน้อย	๒๒	/		๔๕	/	
๑๒	น.ส.จำลอง อยู่สถิตย์	๑๙	/		๔๖	/	
๑๓	นางรัชนิกร กล้าบัว	๒๕	/		๔๙	/	

จากตารางที่ ๑๕ การประเมินผลผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ๑๓ คน ผ่านการประเมิน ๑๒ คน

คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓๐

๔. กศน.อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

กศน.อำเภอโพทะเล มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ ของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือจำนวน ๑๐ คน มี นางฉวีวรรณ ยิ่งสูง ครูอาสาสมัครฯ เป็นครูผู้สอน ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนผู้ไม่รู้หนังสือ ๒๑ ปี เป็นคนพื้นที่อำเภอโพทะเล มีความคุ้นเคยและสื่อสารกับผู้เรียนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรการรู้หนังสือไทย แบบเรียนการรู้หนังสือไทย และคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ มีผู้ผ่านการประเมินตามหลักสูตรการรู้หนังสือไทย จำนวน ๑๐ คน รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลผู้เรียน กศน.อำเภอโพทะเล

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่นๆ
๑	นางสาว บุญช่วย พุ่มไพจิตร	๕๕	หญิง	๕๙ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๒	นางวงเดือน รอดตะเภา	๔๙	หญิง	๖๖/๑ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๓	นางกาญดา พุ่มไพจิตร	๔๘	หญิง	๕๘ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ได้น้อย	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๔	นางสายสุนี กันสุข	๕๒	หญิง	๔๕ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๕	นางประคอง บัวภา	๕๘	หญิง	๕๙/๒ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๖	นางบุญชู เขบัว	๕๖	หญิง	๓๔/๒ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๗	นางสมบัติ เขบัว	๕๙	หญิง	๕๙/๑ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๘	นางเพยารวี ขุนบำรุง	๕๑	หญิง	๓๑ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		
๙	นางจันทวรรณ บุญเหลือ	๕๓	หญิง	๘๑ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้น้อย	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ระดับการรู้หนังสือ	สาเหตุการไม่รู้หนังสือ	ประกอบอาชีพ	ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ			
								เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว	เรียนเป็นกลุ่ม	เรียนกับสมาชิกในครอบครัว	อื่นๆ
๑๐	นางสมบุญ เขบัว	๕๑	หญิง	๒๘ ม.๒ ต.วัดขวาง อ.โพทะเล	อ่าน เขียน คำ ง่ายได้ น้อย	ลืมนักหนังสือ	เกษตรกร		/		

จากตารางที่ ๑๖ ผู้เรียน มีจำนวน ๑๐ คน อาศัยอยู่ ตำบลวัดขวาง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ทุกคนมีอาชีพเกษตรกรทำนา ทำสวน มีอายุระหว่าง ๔๘-๕๙ ปี สาเหตุการไม่รู้หนังสือทุกคนลืมนักหนังสือ และต้องการเรียนรู้เป็นกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้ว่าเรียนที่ไหน วันและเวลาใด โดยคำนึงถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยเรียนเป็นกลุ่มกับครูผู้สอน ณ บ้านเลขที่ ๕๙/๑ บ้านท่าตาเสือ หมู่ที่ ๒ ตำบลวัดขวาง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ทุกวันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลผู้เรียนบ้านท่าตาเสือ กศน.อำเภอโพทะเล

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	เพศ	ระดับการรู้หนังสือ			หมายเหตุ
				ไม่รู้	น้อย	พอใช้	
๑	นางสาวบุญช่วย พุ่มไพจิตร	๕๕	หญิง			/	
๒	นางวงเดือน รอดตะเกา	๔๙	หญิง			/	
๓	นางกาญจนา พุ่มไพจิตร	๔๘	หญิง		/		
๔	นางสายสุนีย์ กันสุข	๕๒	หญิง			/	
๕	นางประคอง บัวเกา	๕๘	หญิง			/	
๖	นางบุญชู เขบัว	๕๖	หญิง			/	
๗	นางสมบัติ เขบัว	๕๙	หญิง			/	
๘	นางเพ็ญวิภา ขุนบำรุง	๕๑	หญิง			/	
๙	นางจันทวรรณ บุญเหลือ	๕๓	หญิง		/		
๑๐	นางสมบุญ เขบัว	๕๑	หญิง		/		

ผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตารางที่ ๑๘ แสดงผลการเรียนของผู้เรียน กศน.อำเภอโพทะเล

ที่	ชื่อ-สกุล	ประเมินผล ก่อนเรียน (๕๐ คะแนน)	ประเมินผล ระหว่างเรียน		ประเมินผล หลังเรียน (๕๐ คะแนน)	สรุปผลการเรียน	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	นางสาวบุญช่วย พุ่มไพจิตร	๓๕	/		๕๐	/	
๒	นางวงเดือน รอดตะเภา	๓๕	/		๕๐	/	
๓	นางกาญจนา พุ่มไพจิตร	๓๐	/		๕๐	/	
๔	นางสายสุนีย์ กันสุข	๓๕	/		๕๐	/	
๕	นางประคอง บัวเภา	๓๕	/		๕๐	/	
๖	นางบุญชู เขบัว	๓๕	/		๕๐	/	
๗	นางสมบัติ เขบัว	๓๕	/		๕๐	/	
๘	นางเพียร ขุนบำรุง	๔๐	/		๕๐	/	
๙	นางจันทวรรณ บุญเหลือ	๓๕	/		๕๐	/	
๑๐	นางสมบุญ เขบัว	๔๐	/		๕๐	/	

จากตารางที่ ๑๘ การประเมินผลผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ๑๐ คน ผ่านการประเมิน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สรุปผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลสรุปผลการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ที่	กศน.อำเภอ	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการรู้หนังสือ (คน)	จำนวนผู้ผ่านการประเมิน (คน)	ร้อยละ
๑	เกาะคา	๑๐	๑๐	๑๐๐.๐๐
๒	ลอง	๑๐	๗	๗๐.๐๐
๓	บ้านด่านลานหอย	๑๓	๑๒	๙๒.๓๐
๔	โพทะเล	๑๐	๑๐	๑๐๐.๐๐
รวม		๔๓	๓๙	๙๐.๖๙

จากตารางที่ ๑๙ ผลการส่งเสริมการรู้หนังสือตามโครงการนี้ มีผู้เรียนเข้าร่วมโครงการนี้

จำนวน ๔๓ คน มีผู้ผ่านการประเมิน จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๙

ความพึงพอใจของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.

อำเภอในเขตภาคเหนือ

ส่วนที่ ๑ ความพึงพอใจของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้เรียนที่ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๓	๓๐.๒๓
หญิง	๓๐	๖๗.๗๘
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑๕-๓๙ ปี	๑๒	๒๗.๙๑
๔๐-๕๙ ปี	๓๑	๗๒.๐๙
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
รับจ้าง	๑๐	๒๓.๒๖
ค้าขาย	๓	๖.๙๘
เกษตรกร	๒๕	๕๘.๑๔
อื่น ๆ (ไม่มีอาชีพ)	๕	๑๑.๖๒
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ จำนวน ๔๓ คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. เพศ ผู้เรียนเป็นผู้หญิง จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๘ และเป็นผู้ชาย จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓

๒. อายุ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง ๔๐-๕๙ ปี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๙ และรองลงมาคือมีอายุระหว่าง ๑๕-๓๙ ปี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๑

๓. อาชีพ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๔ รองลงมาคือรับจ้าง จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๖ ไม่ประกอบอาชีพ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๒ และอาชีพค้าขาย จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลข้อมูล ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๐๐ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย ๓.๐๐ - ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๒.๙๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย ๐.๐๐ - ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ ๒๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านครูผู้สอน

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑. ด้านครูผู้สอน			
๑. ครูผู้สอนทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน	๓.๒๑	๐.๔๔	มาก
๒. ครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและอยากเรียนรู้	๓.๑๒	๐.๓๗	มาก
๓. ครูผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน	๓.๒๓	๐.๕๔	มาก
๔. ครูผู้สอนจัดเตรียม สื่อ ประกอบการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ	๓.๒๑	๐.๕๓	มาก
๕. ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน	๓.๕๖	๐.๔๙	มากที่สุด
๖. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดเรียนรู้	๓.๓๕	๐.๔๙	มาก

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๗. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เพื่อฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน	๓.๕๘	๐.๔๘	มากที่สุด
รวม	๓.๓๒	๐.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๒๑ ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ผู้เรียนตอบประเมินพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เรียนพึงพอใจครูผู้สอนมากที่สุดคือครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เพื่อฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๘ รองลงมาคือครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๖ และเรียงตามลำดับดังนี้ คือครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๕ ครูผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓ ครูผู้สอนทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๑ ครูผู้สอนจัดเตรียม สื่อ ประกอบการเรียนรู้อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๑ และครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและอยากเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๒

ตารางที่ ๒๒ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้านกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๒. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
๑. กิจกรรมการเรียนการสอน ภาษา ความยากง่าย เนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน	๓.๒๗	๐.๕๕	มาก
๒. กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมกับเวลา	๓.๒๗	๐.๔๖	มาก
๓. กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ และฝึกทักษะการฟัง พูดอ่าน และเขียนได้ดี	๓.๓๐	๐.๕๗	มาก
รวม	๓.๒๘	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๒๒ ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ และฝึกทักษะการฟัง พูดอ่าน และเขียน ได้ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐ กิจกรรมการเรียนการสอน ภาษา ความยากง่ายเนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗ และกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมกับเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗

ตารางที่ ๒๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้าน
บรรยากาศการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
๓. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
๑. การจัดการเรียนการสอน มีแบบเรียน แบบฝึก โปสเตอร์ และสื่อเสริมการเรียนรู้หนังสือต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการอ่าน และเขียนตามความต้องการของผู้เรียน	๓.๒๘	๐.๕๖	มาก
๒. ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่าน เขียนได้ตาม ความสามารถของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอน และเพื่อน คอยแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๓.๓๔	๐.๔๙	มาก
รวม	๓.๓๑	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๒๓ ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่าน เขียนได้ตามความสามารถของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอน และเพื่อนคอยแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๔ และการจัดการเรียนการสอน มีแบบเรียน แบบฝึก โปสเตอร์ และสื่อเสริมการเรียนรู้หนังสือต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน และเขียนตามความต้องการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘

ตารางที่ ๒๔ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในด้าน ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
๔. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
๑. การส่งเสริมการรู้หนังสือ ช่วยให้ผู้อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น	๓.๓๐	๐.๗๒	มาก
๒. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น ช่วยสร้างให้ ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง	๓.๐๙	๐.๙๙	มาก
๓. การอ่านออกเขียนได้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	๓.๑๖	๐.๙๙	มาก
รวม	๓.๑๘	๐.๙๐	มาก

จากตารางที่ ๒๔ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจใน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ การส่งเสริมการรู้หนังสือ ช่วยให้ผู้อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็นมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐ การอ่านออกเขียนได้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๖ และการอ่านออกเขียนได้ และคิด เลขเป็น ช่วยสร้างให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๙

ตารางที่ ๒๕ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้เรียนในภาพรวม

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
๑. ด้านครูผู้สอน	๓.๓๒	๐.๔๐	มาก
๒. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	๓.๒๘	๐.๕๒	มาก
๓. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	๓.๓๑	๐.๕๒	มาก
๔. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	๓.๑๘	๐.๙๐	มาก
รวม	๓.๒๗	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๒๕ ความพึงพอใจของผู้เรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก คือด้านครูผู้สอน ๓.๓๒ ด้านบรรยากาศการ

เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘ และด้าน
 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๘

**ความพึงพอใจของครูผู้สอน โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.
 อำเภอในเขตภาคเหนือ**

**ส่วนที่ ๑ ความพึงพอใจของครูผู้สอนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา
 กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ**

ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๐	๐๐.๐๐
หญิง	๔	๑๐๐.๐๐
รวม	๔	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑๕-๓๙ ปี	๐	๐๐.๐๐
๔๐-๕๙ ปี	๔	๑๐๐.๐๐
รวม	๔	๑๐๐.๐๐
การศึกษา		
ปริญญาตรี	๓	๗๕.๐๐
ปริญญาโท	๑	๒๕.๐๐
รวม	๔	๑๐๐.๐๐
ประสบการณ์		
๕ - ๑๕ ปี	๐	๐.๐๐
๑๕ ปีขึ้นไป	๔	๑๐๐.๐๐
รวม	๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้
 หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ
 จำนวน ๑๐ คน สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. เพศ ครูผู้สอน เป็นผู้หญิง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๒. อายุ ครูผู้สอน มีอายุ ระหว่าง ๔๐-๕๙ ปี จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐
๓. การศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๐ และปริญญาโท จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐
๔. ประสบการณ์ ครูผู้สอนทั้งหมดมีประสบการณ์ในการสอน ๑๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านครูผู้สอน ๒) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ ๔) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลข้อมูล ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๐๐ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย ๓.๐๐ - ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๒.๙๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย ๐.๐๐ - ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ตารางที่ ๒๗ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน
ในด้านครูผู้สอน

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑. ด้านครูผู้สอน			
๑. ครูผู้สอนทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๒. ครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและอยากเรียนรู้	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๓. ครูผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน	๔.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๔. ครูผู้สอนจัดเตรียม สื่อ ประกอบการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก
๕. ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน	๔.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๖. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อ	๔.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
การจัดเรียนรู้			
๗. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เพื่อฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน	๔.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
รวม	๓.๗๑	๐.๕๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๒๗ ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนประเมินตนเองพบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ๖ ทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ ครูผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ของผู้เรียนแต่ละคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ครูผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เพื่อฝึกฝน ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อทราบ ความก้าวหน้าของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ครูผู้สอนทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ ครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจและอยากเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ และครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจและอยากเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๐

ตารางที่ ๒๘ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนในด้านกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๒. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
๑. กิจกรรมการเรียนการสอน ภาษา ความยากง่าย เนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งมีความเหมาะสมกับเวลา	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก
๓. กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ และฝึกทักษะการฟัง พูดอ่าน และเขียน ได้ดี	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รวม	๓.๑๖	๐.๑๙	มาก

จากตารางที่ ๒๘ ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และมากเรียงลำดับดังนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ และฝึกทักษะการฟัง พูดอ่าน และเขียน ได้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ กิจกรรมการเรียนการสอน ภาษา ความยากง่าย เนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๐ และ กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีความเหมาะสมกับเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๐

ตารางที่ ๒๙ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน
ในด้านบรรยากาศการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๓. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
๑. การจัดการเรียนการสอน มีแบบเรียน แบบฝึก ไปสเตอร์ และสื่อเสริมการเรียนรู้หนังสือต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน และเขียนตามความต้องการของผู้เรียน	๓.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่าน เขียนได้ตามความสามารถของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอน และเพื่อนคอยแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
รวม	๓.๒๕	๐.๒๘	มาก

จากตารางที่ ๒๙ ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่าน เขียนได้ตามความสามารถของผู้เรียน โดยมีครูผู้สอน และเพื่อนคอยแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ และการจัดการเรียนการสอน มีแบบเรียน แบบฝึก ไปสเตอร์ และสื่อเสริมการเรียนรู้หนังสือต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน และเขียนตามความต้องการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๐

ตารางที่ ๓๐ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน
ในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
๔. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
๑. การส่งเสริมการรู้หนังสือ ช่วยให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๒. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น ช่วยสร้างให้ ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๓. การอ่านออกเขียนได้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ติดตามข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
รวม	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๓๐ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความพึงพอใจใน
ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับ
มากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ การส่งเสริมการรู้หนังสือ ช่วยให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น ช่วยสร้างให้ผู้เรียนมีความมั่นใจใน
ตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ และการอ่านออกเขียนได้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ติดตาม
ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของครูผู้สอน
ในภาพรวม

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
๑. ด้านครูผู้สอน	๓.๗๑	๐.๕๗	มากที่สุด
๒. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	๓.๑๖	๐.๑๙	มาก
๓. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	๓.๒๕	๐.๒๘	มาก
๔. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	๓.๕๐	๐.๕๗	มากที่สุด
รวม	๓.๔๑	๐.๔๐	มาก

จากตารางที่ ๓๑ ความพึงพอใจของครูผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ๒ ข้อ คือ ด้านครูผู้สอน ๓.๗๑ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ และอยู่ในระดับมาก ๒ ข้อเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๖

บทที่ ๕ สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. ในเขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. อำเภอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง กศน. อำเภอ จำนวน ๔ แห่ง ข้อมูลจากผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากความพึงพอใจของผู้เรียนและครูผู้สอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ เรียบเรียงและรายงานผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษา

๑. การส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน. อำเภอ พบว่าสถานศึกษาไม่มีหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา มีเพียงสื่อการเรียนเพื่อการรู้หนังสือของสำนักงาน กศน. และแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ของสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ ซึ่งแบบเรียนดังกล่าวมีเนื้อหา มาก และเป็นเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ ไม่มีคู่มือหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงต้องการพัฒนาหลักสูตรการรู้หนังสือ จัดทำแบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพ บริบทของผู้ไม่รู้หนังสือในพื้นที่การวิจัย และต้องการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

๒. แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา

จากข้อมูลสภาพและความต้องการที่กล่าวข้างต้น จึงสรุปและกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑) หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีเนื้อหาจากสภาพบริบท ของชุมชน ผู้เรียน คำที่ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน มีคำหลัก จำนวน ๑๐๐ คำ คำเสริมคำหลัก จำนวน ๗๗ คำ

๒) แบบเรียนส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่มีแบบฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ที่กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนด แบ่งเนื้อหา เป็น ๙ สภาพ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนคือ สภาพที่ ๑ เป็นบทเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนที่อ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ แต่สื่อสารด้วยการฟังและพูดได้ แล้วจึงเรียนรู้ในสภาพที่ ๒ ถึง สภาพที่ ๙ ซึ่งเป็นบทเรียนที่ใช้สอน การฟัง พูด อ่านและเขียน

๓) คู่มือการจัดการกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งมีเครื่องมือในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓. ผลการจัดการส่งเสริมการรู้หนังสือ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือตาม โครงการวิจัยนี้ จำนวน ๔๓ คน มีผู้ผ่านการประเมิน จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๙

๔. ความพึงพอใจของผู้เรียนและครูผู้สอน

๑) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โครงการศึกษาแนวทาง ส่งเสริมการรู้หนังสือ ในภาพรวมทุกด้าน ในภาพรวมในระดับมาก

๒) ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โครงการศึกษาแนวทาง ส่งเสริมการรู้หนังสือ ในภาพรวมทุกด้าน ในภาพรวมในระดับมาก

อภิปรายผล

๑. สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ตาม แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนเป็นไปตามสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๒) กล่าวถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า การ เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เป็นเรื่องของกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญอกงามของ บุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย มีหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย สนองความต้องการและ ความสนใจของ ทุกคน (Curriculum and Learning Access) และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่ กำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการเป็น ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน โดยการรณรงค์การอ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุง

และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย และบริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านของคนไทย

นอกจากนี้ยังตอบสนองนโยบายของสำนักงาน กศน. (๒๕๕๕) เกี่ยวกับการรู้หนังสือ ได้แก่ ๑) พัฒนา กศน.ตำบล/แขวงให้เป็นศูนย์กลางการสร้างโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาในการส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ประชาชน ๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้ทันความต้องการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย ๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ การคงสภาพการรู้หนังสือ การพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ และการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานเป็นเครื่องมือในการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชน ๔) พัฒนาหลักสูตร สื่อ แบบเรียน เครื่องมือวัดผล และเครื่องมือการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสือที่สอดคล้องกับสภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ๕) พัฒนาครู กศน.และภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัด ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาระบบการประเมินผลระดับการรู้หนังสือให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล และ๖) พัฒนาระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่องภาพและมีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังตอบสนองนโยบายสำนักงาน กศน.ปี ๒๕๕๘ (๒๕๕๗) ตามยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน ๓ เดือนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือคือการเร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการเรียนการสอน ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมนำความรู้ และปฏิบัติตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ มีความสมานฉันท์ และมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒. ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือของพื้นที่วิจัย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๔๓ คน มีผู้ผ่านการประเมินการรู้หนังสือ จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๙ ซึ่งใช้แนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา ใช้หลักสูตร แบบเรียนและคู่มือ ตามโครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ เนื่องมาจาก

๑) หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ตามโครงการนี้มาจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษา มีการกำหนดคำหลักที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน จำนวน ๑๐๐ คำ คำเสริม ๗๗ คำ เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กำหนดเกณฑ์การจบเป็นระดับการรู้หนังสืออ่านออกเขียนได้ เป็นไปตามแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ ของโอลิวา (Oliva) (อ้างใน สุธี วรประดิษฐ์) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่สำคัญ คือ ๑) กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา และหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากความต้องการของสังคมและผู้เรียน ๒) วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา ๓) กำหนดจุดหมายของหลักสูตร ๔) กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ๕) จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ๖) กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน ๗) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ๘) เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน ๙) เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ๑๐) นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้ และ ๑๑) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และเป็นไปตามกรมการศึกษานอกโรงเรียน (๒๕๔๓) ที่กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้จริง อย่างมีคุณภาพ เป็นหลักสูตรที่สร้างจากปัญหา และความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรเฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นทั้งทางด้านการศึกษาสายอาชีพหรือการศึกษาสายสามัญ หรืออาจปรับจากหลักสูตรที่มีอยู่ก็ได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีความใหม่ทันสมัย และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หลักสูตรผู้ไม่รู้พัฒนาจากสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และสังคม

นอกจากนี้ยังเป็นไปตามที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๗) กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่หวังผลใน ๓ เดือน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือคือการเร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรการรู้หนังสือไทย ตามโครงการนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และสถานศึกษา โดยศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้เรียนและครูและผู้บริหาร ซึ่งพบว่าการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษาใช้หลักสูตรการรู้หนังสือของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง มีค่าหลักจำนวนมากถึง ๘๐๐ คำ เป็นคำยาก และมักไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรตามโครงการนี้ นอกจากนี้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ลืมนั่งสือเมื่อมีโอกาสทบทวนการรู้หนังสือตามโครงการนี้ จึงสามารถผ่านการประเมินตามหลักสูตรดังกล่าว และสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงาน การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่าจากการศึกษาประชากรวัย แรงงาน จำนวน ๑๑,๑๙๐,๗๕๘ คน เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๒๖๒,๗๐๘ คน นอกจากนี้ทองอยู่ แก้วไทร ฮะ (๒๕๕๕) กล่าวว่ายังมีผู้ที่รู้หนังสือ แต่ไม่ได้ใช้ทักษะการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่องจึงมีโอกาสลืมนั่งสือ ปัญหาการลืมนั่งสือของผู้รู้หนังสือใหม่ที่ไม่มีโอกาสฝึกฝนทักษะการรู้หนังสือหรือไม่มีหนังสือให้อ่านอย่างต่อเนื่องก็จะเริ่มมีอาการได้หน้าลืมนั่งสือและจะลืมนั่งสือได้ภายใน ๒ ปี ฉะนั้น หลักสูตรและกระบวนกรเรียนการสอนการรู้หนังสือต้องเป็นเรื่องที่เรียบง่าย เป็นธรรมชาติอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน การจัดการเพื่อการรู้หนังสือต้องไม่เน้นการเพิ่มภาระหรือเพิ่มงานให้ชาวบ้าน ส่วนเนื้อหา กระบวนกรเรียนและสื่อที่เป็นเรื่องธรรมชาติแวดล้อมที่ชาวบ้านคุ้นเคย โดยไม่ปรุงแต่ง ด้วยวิชาการหรือใช้เทคโนโลยีที่ไกลตัวชาวบ้านมากเกินไป จะเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้อ่านของชาวบ้านได้มาก

ทั้งนี้การวัดและการประเมินผลตามหลักสูตรตามโครงการนี้ ผู้เรียนผ่านการประเมินร้อยละ ๙๐.๖๙ เนื่องจากเกณฑ์การวัดผลประเมินผลเป็นการวัดความก้าวหน้าระหว่างเรียน และวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียน ที่วัดจากผลการเรียนตามสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามกรมการศึกษานอกโรงเรียน (๒๕๔๓) กำหนดกระบวนกรในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ ๖ การประเมินผล ความว่า หลักสูตรการเรียนรู้ตามสภาพจริงอยู่บนความเชื่อของการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนการสอนที่บรรลุผลต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลจึงต้องเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งประเมินอิงความสามารถและการพัฒนาของผู้เรียน มุ่งเน้นความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงที่เป็นชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน สะท้อนให้เห็นสภาพของงานและสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบด้านการแสดง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนิรนาท กล่าวถึง (๒๕๔๐) ที่ได้วิจัยสภาพและปัญหาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติ ในเรื่องของการใช้หลักสูตร และหนังสือเรียน การเตรียมการ

สอนและวิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล พบว่า หลักสูตรและหนังสือเรียน มีปัญหาเนื่องจากสภาพของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยให้มีความสอดคล้องและเป็นทิศทางเดียวกัน การเตรียมการสอนและวิธีการสอน ครูสอนภาษาไทยมีปัญหาในเรื่องการสอนให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างหลักภาษาวรรณคดีไทย และการใช้ภาษาไทย อันเนื่องมาจากหลักสูตรไม่ชัดเจน โรงเรียนจึงต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง และปรับใช้ตามความสามารถของผู้เรียนก่อน รวมไปถึงปัญหาในด้านระยะเวลาในการจัดเตรียมการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยจำผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสม ทันสมัย ทันเหตุการณ์ การวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยมีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การพูดหน้าชั้น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัด หรือการทดสอบย่อยเป็นระยะ ๆ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๓) ดำเนินการวิจัยเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้อาษาไทยสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้เรียนต้องการให้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้สามารถอ่านออกเขียนได้และคิดเลขอย่างง่าย ๆ เนื่องจากวิถีชีวิตต้องผูกพันกับคนในชุมชน เช่น ไปตลาด ไปโรงพยาบาล ๒) กรอบหลักสูตรและเนื้อหาเพื่อผลิตสื่อส่งเสริมการเรียนรู้อาษาไทยพัฒนาขึ้นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และมีเนื้อหาสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย ๓) รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้อาษาไทย ได้จัดขึ้นตามความต้องการและความเหมาะสมของการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

๒) มีแบบเรียนที่จัดทำขึ้นจากหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือไทย ตามโครงการนี้ ได้นำคำหลัก และคำเสริมมาสร้างบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจากคำหลักที่กำหนดในหลักสูตร โดยสอนให้รู้จักพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประสมคำ และสอนอ่านแบบแจกลูก โดยมีแบบฝึกหัดท้ายเรื่องให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ ซึ่งเป็นไปตามบันลือ พฤษวัน (๒๕๓๗) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ โดยมี ลำดับขั้นตอนการสอนให้อ่านออก คือสอนฝึกอ่านเบื้องต้น เพื่อให้รู้จักอ่านพยัญชนะ สระ เพื่อการผสมเสียงเป็นคำทีละคำ มุ่งเน้นให้อ่านคำ ออกเสียงได้ถูกต้อง ใช้วิธีสะกดตัวผสมคำแต่ไม่เน้นในเรื่องความหมาย การสอนให้

อ่านออก ใช้หลักการถ่ายโยงการเรียนรู้โดยการเปลี่ยนพยัญชนะหรือสระมีการแจกลูกหรือแจกคำ เช่น สอนอ่าน ตา ผู้เรียนจะอ่าน งา นา ยา วา ได้ สอนอ่านคำว่า งาน จะฝึกการอ่าน บาน นาน เป็นต้น และเป็นไปตาม อนงค์ เชื้อนนท์ (๒๕๕๒) กล่าวถึงวิธีการสอนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ ว่า การสอนการอ่าน อาจฝึกอ่านได้หลายวิธี แล้วแต่ความพร้อมของผู้เรียน เช่น ฝึกอ่าน จากตัวอักษร เริ่มจาก ก ไปถึง ฮ แต่ให้สอนอ่านวันละ ๕-๑๐ ตัว เมื่อครบ ๔๔ ตัวอักษร ให้ ทบทวนตัวอักษร ให้ทบทวนตัวอักษรทั้งหมด โดยครูชี้ให้อ่านแบบไม่เรียงตัวอักษร อาจฝึกอ่านคำ จากภาพ เช่น ไก่ ไข่ ขวด ควาย ระฆัง งู จนถึงนกฮูก ต่อมา ฝึกอ่านประโยค และอ่านเรื่องตามลำดับ แต่ครูต้องตระหนักไว้เสมอว่าครูต้องเป็นต้นแบบอ่านให้ฟัง ๒-๓ ครั้ง แล้วจึงให้ทุกคนอ่านพร้อมกัน ทั้งห้อง ครูสุ่มอาสาสมัคร ๒-๓ คน อ่านแล้วให้ทุกคนอ่านพร้อมกัน โดยครูไม่อ่านนำ ให้ทุกคนอ่านเองตามที่ครูชี้ให้อ่าน และครูควรฝึกฝนการอ่านเป็นรายบุคคล ส่วนการสอนการเขียน วิธีที่ใช้กัน อย่างแพร่หลาย คือเริ่มฝึกเขียนตั้งแต่พยัญชนะ ก ถึงฮ หรืออาจฝึกเขียนโดยเน้นอักษรที่เขียนง่าย หรือเขียนคล้าย ๆ กันก่อน ฝึกเขียนอักษรที่มีเสียงคล้ายกัน เพิ่มเติมการฝึกเขียนสระและวรรณยุกต์

๓) มีคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมรู้หนังสือไทย ที่กำหนดแผนการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เป็นไปตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน (๒๕๔๓) กำหนดกระบวนการในการพัฒนา หลักสูตร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ ๔ เรื่องการเขียนแผนการสอน ว่าการพัฒนาหลักสูตรผู้ไม่รู้หนังสือ จะเกิดขึ้นตามการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนการสอนตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า ผู้เรียนจะรู้อะไร อยากทำอะไร และสามารถจะทำอะไรได้ ไม่ใช่เกิดจากผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอก โรงเรียน (ครู) คิดว่าตนเองชอบอะไร ต้องการสอนอะไร และต้องการให้ผู้เรียนเป็นอะไร ดังนั้นครูจึง ต้องร่วมกับผู้เรียนกำหนดแผนการสอน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ ๑) การกำหนดหัวข้อเนื้อหา (Theme) ๒) การเขียนสาระสำคัญ (Concept) ๓) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาบูรณาการ เป็นการระบุหัวข้อเนื้อหาให้ครอบคลุมและสัมพันธ์กับวิชาใด มีหลักการคือ ๑) การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป หรือจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ที่คาดว่าผู้เรียนเมื่อเรียนจบในเนื้อหานั้น ๆ แล้วจะทำอะไรได้บ้าง หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร ๒) การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือ จุดประสงค์นำทาง ๓) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ๔) สื่อการเรียนการสอน เป็นการระบุ ว่าในการเรียนการสอนตามหัวข้อเนื้อหา นั้น ๆ จำต้องใช้สื่อ อุปกรณ์อะไรบ้าง จะได้สื่อและ

อุปกรณ์มาด้วยวิธีใด และระบุตามจุดประสงค์ และ๕) การประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

๑. หลักสูตรและแบบเรียน ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือนี้ เป็นหลักสูตรและแบบเรียนแกนกลางสำหรับกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือสำหรับคนไทยที่ไม่รู้และลืมหนังสือ เกิดจากการสำรวจความต้องการสำหรับพื้นที่ทดลองในการนำหลักสูตรและแบบเรียนนี้ไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ จึงควรมีการสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด และสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้ควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติหลักสูตร ก็จะเป็นหลักสูตรที่เชื่อได้ว่ามีคุณภาพ

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในนำหลักสูตรตามโครงการวิจัยนี้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งหลักสูตรกำหนด คำหลัก และคำเสริมคำหลักไว้จำนวน ๑๗๗ คำ เวลาเรียน จำนวน ๒๐๐ ชั่วโมง และจัดการเรียนการสอนภายใน ๑ ภาคเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิด ปิดภาคเรียนของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรเพื่อดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือแล้ว สถานศึกษาควรดำเนินการจัดอย่างต่อเนื่องแม้ว่าปิดภาคเรียนแล้วก็ตาม เพราะการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องใช้การฝึกฝนเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ผู้เรียนถึงจะเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจและใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การใช้สื่อการสอนในการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือนี้ สื่อที่ใช้คือแบบเรียน บัตรคำ โปสเตอร์ ฯลฯ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ฯลฯ ช่วยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาของหลักสูตรมากขึ้น ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงความพร้อมของพื้นที่ว่าสามารถนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ได้หรือไม่

๒. การพัฒนาหลักสูตรตามการศึกษาการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือนี้ เป็นหลักสูตรสำหรับคนไทยที่ไม่รู้หนังสือ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอนการอ่านตั้งแต่พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการประสมคำ โดยสอนแบบแจกลูก การวิจัยครั้งต่อไปควรทดลองใช้กับคนที่มีสัญชาติอื่น ๆ ที่เข้ามาพำนักในประเทศไทย และสนใจเรียนรู้ภาษาไทย

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (๒๕๔๓). **คู่มือการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการศึกษานอกโรงเรียน.** (ปรับปรุงครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
กราฟฟิก จำกัด.
- ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. (๒๕๕๕). งานการรู้หนังสือ การเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด, *วารสารการศึกษาตลอดชีวิต*, ๑(๑), ๑๖-๒๒.
- นีนานา กล้าคลัง. (๒๕๔๐). **การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่.** ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บันลือ พุกขวัน. (๒๕๓๗). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน.** กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (เอกสารอัดสำเนา)
- ประเสริฐ บุญเรือง. (๒๕๕๕). นโยบายส่งเสริมการรู้หนังสือ, *วารสารการศึกษาตลอดชีวิต*, ๑(๑), ๑-๔.
- สถาบัน กศน. ภาคเหนือ. (๒๕๕๗). **ผลการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน.** ลำปาง : สถาบัน กศน. ภาคเหนือ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (๒๕๕๔). **รายงานผลการวิจัยการศึกษาสถานะการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงาน.** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (๒๕๕๒). **การจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต.** สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๕). **ผลการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร ปี ๒๕๕๔.** สืบค้นเมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme2-3-1item>.
- สุธี วรประดิษฐ์. สืบค้นเมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จาก [http://trat.nfe.go.th/trat/topic๕_old.php?อนงค์ เชื่อนนท์](http://trat.nfe.go.th/trat/topic๕_old.php?อนงค์%20เชื่อนนท์). (๒๕๕๒). **เทคนิคการสอนภาษาไทย.** สืบค้นเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗, จาก <http://mail.vcharkarn.com/vteacher/4>.

รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้หนังสือ
ของสถานศึกษา กศน.อำเภอในเขตภาคเหนือ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๐๒๙/๒๕๕๘

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่ : สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
ออกแบบปก : เสถียรพงศ์ ใจเย็น